Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

49 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 72 (13.632).

1967 МАРТ 26 ЯКШАНБА

Баҳоси 2 тийин.

МУДДАТИДАН ОЛДИН БАЖАРИЛДИ

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик кўриб, гўшт, сут ва тухум тайёрлаш биринчи квартал планини муддатидан олдин бажардилар.

Давлатга 41,4 минг тонна, яъни квартал планига нисбатан 145,6 процент гўшт, 71,5 минг тонна ёки ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 8,4 минг тонна кўп сут, 56,3 миллион дона тухум сотилди.

Сирдарё, Фарғона, Самарқанд, Сурхондарё ва Хоразм областлари гўшт, сут, тухум тайёрлаш квартал планини анча ошириб бажардилар.

Ўзбекистоннинг ҳамма областлари ва Қорақалпоғистон АССР гўшт тайёрлаш планини, Тошкент ва Бухоро областлари сут тайёрлаш планини, Андижон ва Қашқадарё областлари тухум тайёрлаш планини ошириб бажардилар. (ЎзТАГ).

СОВЕТ ДЕМОКРАТИЯСИНИНГ ТАНТАНАСИ

(САЙЛОВ НАТИЖАЛАРИ ТУҒРИСИДАГИ МАЪЛУМОТЛАР СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАР ОЛИЙ СОВЕТЛАРИ ПРЕЗИДИУМЛАРИДАН ОЛГАН МАТЕРИАЛЛАРГА БИНОАН БОСИЛМОҚДА)

Барча иттифоқдош ва автоном республикаларда иттифоқдош, автоном республикаларнинг Олий Советларига, меҳнаткашлар депутатлари ўлка, область Советларига, автоном областларнинг область Советларига, миллий округларнинг округ Советларига, район, шаҳар Советларига, шаҳарлардаги район Советларига, посёлка ва қишлоқ Советларига навбатдаги сайлов ўтказилди. РСФСРда, Украина, Белоруссия, Ўзбекистон, Қозоғистон, Молдавия, Латвия, Тожикистон, Туркманистон иттифоқдош республикаларида сайлов 1967 йил 12 мартда, Грузия, Озарбайжон, Литва, Қирғизистон, Арманистон ва Эстония иттифоқдош республикаларида 19 мартда ўтказилди.

Сайлов КПСС XXIII съезди қарорлари, Совет ҳокимиятининг 50 йиллигига умумхалқ тайёргарлиги авж олиб кетганлиги туфайли меҳнаткашларнинг сиёсий активлиги ва ишлаб чиқаришдаги ғайрати юксак даражага кўтарилган вазиятда ўтди.

Сайловни ўтказиш учун 2.266.090 сайлов комиссияси тузилди. Бу сайлов комиссияларида 9.049.189 киши ишлади. Комиссияларнинг составида хотин-қизлар 3.974.874 киши, ёки 43,9 процент, КПСС аъзолари ва аъзоликка кандидатлари 2.886.995 киши, ёки 31,9 процент, партиясизлар 6.162.194 киши, ёки 68,1 процент эди. Комиссияларнинг составида ВЛКСМ аъзоларидан 783.438 киши, ёки 8,7 процент бор эди.

Бутун мамлакатда 146.075.945 сайловчи сайловчилар рўйхатига киритилган эди, улардан 146.013.956 сайловчи ёки 99.96 проценти сайловда қатнашди.

Иттифоқдош республикалардаги сайловчиларнинг сони ва уларнинг сайловдаги иштирокини қуйидаги маълумотлардан кўриш мумкин:

Иттифоқдош республикалар	Сайловчиларнинг умумий сони	Овоз беришда қатнашган сайловчилар сони: Абсолют рақамларда	Процент ҳисобида
РСФСР	81.488.288	81.445.729	99,95
Украина ССР	30.886.039	30.881.252	99,98
Белоруссия ССР	5.547.641	5.545.739	99,97
Ўзбекистон ССР	5.233.353	5.232.967	99,99
Қозоғистон ССР	6.624.576	6.623.468	99,98
Грузия ССР	2.698.853	2.698.828	99,99
Озарбайжон ССР	2.326.873	2.326.529	99,99
Литва ССР	1.939.655	1.938.030	99,92
Молдавия ССР	2.015.299	2.013.684	99,92
Латвия ССР	1.652.150	1.648.879	99,80
Қирғизистон ССР	1.364.321	1.364.013	99,98
Тожикистон ССР	1.244.465	1.244.174	99,98
Арманистон ССР	1.159.829	1.159.381	99,96
Туркманистон ССР	969.567	969.303	99,97
Эстония ССР	925.036	921.980	99,67

ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАР ОЛИЙ СОВЕТЛАРИГА САЙЛОВ ЯКУНЛАРИ

Иттифоқдош республикаларнинг Олий Советларига сайлов ўтказиш учун 5.830 та сайлов округи, ёки 1963 йилда ўтказилган аввалги чақириқ сайловида бўлганидан 69 та кўп округ тузилди.

Иттифоқдош республикалар Олий Советлари депутатлигига номзодлар учун 145.736.412 сайловчи овоз берди. Булар овоз беришда қатнашган жамики сайловчиларнинг 99.81 процентига тенг келади. 277.055 киши қарши овоз берди. Сайлов бюллетенларидан 489 таси ҳақиқий эмас, деб топилди.

15 та иттифоқдош республиканинг ҳаммасида иттифоқдош республикалар Олий Советлари депутатлигига овозга қўйилган номзодлар мутлоқ кўпчилик овоз олдилар ва депутат бўлиб сайландилар. Депутатликка номзод вафот этганлиги муносабати билан Грузия ССР Олий Советига сайлов ўтказувчи битта сайлов округида сайлов ўтказилмай қолди.

Иттифоқдош республикалар Олий Советларига сайловда овоз бериш натижалари қуйидагича бўлди.

Иттифоқдош республикалар	Депутатликка номзодлар учун берилган овозлар сони	Овоз беришда қатнашган сайловчилар сонига нисбатан процент ҳисобида	Сайланган депутатлар сони
РСФСР	81.242.085	99,75	884
Украина ССР	30.858.834	99,93	469
Белоруссия ССР	5.540.041	99,90	421
Ўзбекистон ССР	5.225.437	99,86	458
Қозоғистон ССР	6.606.029	99,74	476
Грузия ССР	2.698.265	99,98	399
Озарбайжон ССР	2.324.706	99,92	380
Литва ССР	1.937.134	99,95	290
Молдавия ССР	2.011.392	99,89	315
Латвия ССР	1.647.286	99,90	310
Қирғизистон ССР	1.359.626	99.68	339
Тожикистон ССР	1.241.772	99,81	315
Арманистон ССР	1.157.534	99,84	310
Туркманистон ССР	967.655	99,83	285
Эстония ССР	918.616	99,64	178

Барча иттифоқдош республикаларнинг Олий Советларига 5.829 депутат сайланди, улар орасида эркаклар 3.869 киши, ёки 66.38 процент, хотин-қизлар 1.960 киши, ёки 33,62 процент, КПСС аъзолари ва аъзоликка кандидатлари 3.989 киши, ёки 68,43 процент, партиясизлар 1.840 киши, ёки 31,57 процент, ишчилар 1.500 киши, ёки 25,73 процент, колхозчилар 1.346 киши, ёки 23,09 процент.

АВТОНОМ РЕСПУБЛИКАЛАР ОЛИЙ СОВЕТЛАРИГА САЙЛОВ ЯКУНЛАРИ

20 та автоном республиканинг Олий Советларига сайлов ўтказиш учун 2.925 та сайлов округи ёки аввалги сайловдагидан 83 кўп округ тузилди. Барча сайлов округларида сайлов бўлиб ўтди.

Автоном республикалар Олий Советларига ўтказилган сайловда 10.919.014 сайловчи, ёки ҳамма сайловчиларнинг 99.97 проценти қатнашди.

Автоном республикалар Олий Советларининг депутатлигига кўрсатилган номзодлар учун 10.882.377 сайловчи, ёки сайловчиларнинг 99,66 проценти сайланди. 36.593 киши қарши овоз берди. 44 сайлов бюллетени ҳақиқий эмас деб топилди.

Автоном республикалар Олий Советлари депутатлигига овозга қўйилган номзодлар сайлов округларнинг ҳаммасида овозларнинг абсолют кўпчилигини олдилар ва депутат бўлиб сайландилар.

Қуйида ҳар бир автоном республика Олий Советига сайловда овоз бериш натижалари тўғрисидаги маълумотлар келтирилган.

Автоном республикалар	Депутатликка номзод учун берилган овозлар сони	Овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг сонига нисбатан процент ҳисобида	Сайланган депутатлар сони
Абхазия АССР	266.966	99,96	130
Ажария АССР	171.749	99,98	90
Бошқирдистон АССР	2.044.978	99,67	247
Бурятия АССР	429.028	99,64	127
Доғистон АССР	661.471	99,81	178
Кабарда-Балқария АССР	312.702	99,69	138
Қалмоқ АССР	132.901	99,50	115
Қорақалпоғистон АССР	300.489	99,95	164
Карелия АССР	433.233	99,48	133
Коми АССР	524.424	99,68	150
Мари АССР	377.871	99,76	113
Мордова АССР	591.811	99,90	138
Нахичеван АССР	87.110	99,99	80
Шимолий Осетия АССР	314.846	99,66	128
Татаристон АССР	1.796.474	99,57	207
Тува АССР	111.310	99,67	110
Удмуртия АССР	792.489	99,78	178
Чечен-Ингушия АССР	523.302	99,53	149
Чувашия АССР	660.717	99,37	149
Якутия АССР	348.506	99,40	201

Барча автоном республикалар Олий Советларига 2.925 депутат сайланди, шулардан эркаклар 1.904 киши, ёки 65,09 процент, хотин-қизлар 1.021 киши ёки 34,91 процент, КПСС аъзолари ва аъзолигига кандидатлар 1.953 киши ёки 66,77 процент, партиясизлар 972 киши ёки 33,23 процент, ишчилар 700 киши ёки 23,93 процент, колхозчилар 559 киши, ёки 19,11 процент.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРИГА САЙЛОВ ЯКУНЛАРИ

Меҳнаткашлар депутатлари 48.770 маҳаллий Советларига, шу жумладан: 6 ўлка Советига, 105 область, 8 автоном областнинг область Советларига, 10 миллий округнинг округ Советларига, 2.858 район Советига, 1868 шаҳар Советига, шаҳарлардаги 416 район Советига, 3.325 посёлка Советига ва 40.174 қишлоқ Советига сайлов ўтказилди.

Барча маҳаллий Советларга сайлов ўтказиш узун 2.045.419 сайлов округи тузилди, шу жумладан:

Иттифоқдош, автоном республикалар Олий Советларига ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига сайлов якунлари тўғрисида

АХБОРОТ

Советлар	Сайлов округлари сони
Улка Советлари	1.771
Область Советлари	21.902
Автоном областларнинг область Советлари	1.131
Миллий округларнинг округ Советлари	943
Район Советлари	223.156
Шаҳар Советлари	238.314
Шаҳарлардаги район Советлари	86.642
Посёлка Советлари	183.583
Қишлоқ Советлари	1.287.977

Давлат ҳокимиятининг маҳаллий органларига депутатлар сайлашда сайловчиларнинг қатнашуви қуйидагича бўлди:

ОВОЗ БЕРИШДА ҚАТНАШГАН САЙЛОВЧИЛАР СОНИ

Советлар	Абсолют рақамларда	Процент ҳисобида
Улка Советлари	9.619.413	99,97
Область Советлари	99.253.734	99,96
Автоном областларнинг область Советлари	1.044.287	99,98
Миллий округларнинг округ Советлари	538.072	99,90
Район Советлари	75.649.344	99,97
Шаҳар Советлари	78.174.468	99,89
Шаҳарлардаги район Советлари	37.233.280	99,93
Посёлка Советлари	12,520.488	99,96
Қишлоқ Советлари	61.257.092	99,98

Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига сайлов якунлари қуйидагича бўлди::

Советлар	Депутатликка номзод учун берилган овоз: Абсолют рақамларда	Процент ҳисобида	Номзодга қарши овозлар	Ҳақиқий эмас деб топилган бюллетенлар
Улка Советлари	9.595.426	99,75	23.953	34
Область Советлари	99.007.620	99,75	245.589	255
Автоном областларнинг область Советлари	1.041.285	99,71	2.996	6
Миллий округларнинг округ Советлари	535.520	99,53	2.551	1
Район Советлари	75.474.945	99,77	174.237	162
Шаҳар Советлари	77.884.632	99.63	289.451	385
Шаҳарлардаги район Советлари	37.096.545	99,63	136.572	163
Посёлка Советлари	12.466.106	99,57	54.337	45
Қишлоқ Советлари	61.086.089	99,72	170.857	146

Маҳаллий Советларга ҳаммаси бўлиб 2.045.277 депутат сайланди. Шулардан ўлка Советларига 1.771 депутат, область Советларига 21.902 депутат, автоном областларнинг область Советларига 1131 депутат, миллий округларнинг округ Советларига 943 депутат, район Советларига 223.153 депутат, шаҳар Советларига 238.309 депутат, шаҳарлардаги район Советларига 86.642 депутат, посёлка Советларига 183.576 депутат ва қишлоқ Советларига 1.287.850 депутат сайланди.

129 сайлов округида (119 қишлоқ Советларига сайлов округида, 5 посёлка Советига, 3 шаҳар Советига ва 2 район Советларига сайлов округларида) овозга қўйилган номзодлар овозларнинг абсолют кўпчилигини ола олмадилар ва депутат бўлиб сайланмадилар.

Номзодларнинг кетиб қолганликлари туфайли 10 сайлов округида сайлов ўтказилмади.

Сайлов Низомининг бузилишига йўл қўйилганлиги сабабли уч сайлов округида ўтказилган сайлов ҳақиқий эмас, деб топилди.

Шу округларнинг ҳаммасида янги сайлов ўтказилади.

Иттифоқдош республикалар бўйича маҳаллий Советларга сайланган депутатларнинг составини қуйидаги маълумотлардан кўриш мумкин:

Шу жумладан:

Иттифоқдош республикалар	Сайланган барча депутатлар	Хотин-қизлар: Абсолют рақамларда	Хотин-қизлар: Процент ҳисобида	КПСС аъзолари ва аъзоликка кандидатлар: Абсолют рақамларда	КПСС аъзолари ва аъзоликка кандидатлар: Процент ҳисобида	Партиясизлар: Абсолют рақамларда	Партиясизлар: Процент ҳисобида	Шулардан ВЛКСМ аъзолари: Абсолют рақамларда	Шулардан ВЛКСМ аъзолари: Процент ҳисобида	Ишчилар: Абсолют рақамларда	Ишчилар: Процент ҳисобида	Колхозчилар: Абсолют рақамларда	Колхозчилар: Процент ҳисобида
РСФСР	1.079.919	470.981	43,61	497.908	46,11	582.011	53,89	41.824	3,87	364.721	33,77	266.511	24,68
Украина ССР	422.568	173.901	41,15	198.517	46,98	224.051	53,02	26.547	6,28	90.250	21,36	189.064	44,74
Белоруссия ССР	81.861	35.086	42,86	35.566	43,45	46.295	56,55	4.932	6,02	19.839	24,23	29.601	36,16
Ўзбекистон ССР	78.585	34.728	44,19	36.396	46,31	42.189	53,69	4.157	5,29	19.991	25,44	31.688	40,32
Қозоғистон ССР	105.751	40.613	38,40	47.147	44,58	58.604	55,42	7.212	6,82	48.804	46,15	10.413	9,85
Грузия ССР	48.217	20.956	43,46	22.961	47,62	25.256	52,38	2.259	4,69	7.490	15,53	22.121	45,88
Озарбайжон ССР	42.404	17.289	40,77	21.404	50,48	21.000	49,52	1.724	4,07	10.047	23,69	16.364	38,59
Литва ССР	32.888	14.217	43,23	13.913	42,30	18.975	57,70	3.467	10,54	8.895	27,05	11.579	35,21
Молдавия ССР	32.284	15.449	47,85	15.399	47,70	16.885	52,30	2.834	8,78	4.169	12,91	16.848	52,19
Латвия ССР	23.976	11.002	45,89	10.367	43,24	13.609	56,76	1.764	7,36	6.480	27,03	8.533	35,59
Қирғизистон ССР	22.664	9.295	41,01	10.529	46,46	12.135	53,54	1.041	4,59	6.290	27,75	7.898	34,85
Тожикистон ССР	19.658	8.681	44,16	9.060	46,09	10.598	53,91	797	4,05	3.235	16,46	9.421	47,92
Арманистон ССР	25.646	10.619	41,41	12.181	47,50	13.465	52,50	1.038	4,05	7.333	28,59	9.723	37,91
Туркманистон ССР	17.565	7.228	41,15	7.608	43,31	9.957	56,69	852	4,85	4.014	22,85	7.465	42,50
Эстония ССР	11.291	5.315	47,07	4.358	38,60	6.933	61,40	625	5,54	3.815	33,79	2.791	24,72
Жами	2.045.277	875.360	42,80	943.314	46,12	1.101.963	53,88	101.073	4,94	605.373	29,60	640.020	31,29

ЮБИЛЕЙ ОЛДИ МУСОБАҚАСИ

Қорақалпоғистон АССРдаги Манғит пахта тозалаш заводи коллективи Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига олган мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун курашиб, ишлаб чиқаришда қувончли натижаларга эришмоқда. Пахта тозаловчилар маҳсулот тайёрлаш биринчи квартал планини муддатидан илгари бажардилар. Кейинги икки ой ичида планга қўшимча 10,7 процент тола ва 18 процент момиқ тайёрланди. Мусобақада Э. Матризаев, И. Эрниёзов, С. Уразимбетов ўртоқлар бошлиқ бригадалар пешқадамлик қилмоқдалар.

У. ИСКАНДАРОВ.

●

1961 йилда қурила бошлаган Каран канали яқиндагина фойдаланишга топширилди, 22 километр узунликдаги бу сув иншоотидан ҳар секундда 15 кубометр сув оқади. Каналнинг сув оқадиган қисми бетонланган. Бу эса сувнинг исроф бўлмаслигига ёрдам бермоқда. Илгари ана шу атрофдаги каналлардан оққан сувнинг учдан бир қисмигина далаларга етиб борарди. Эндилинда бетонланган каналда сувнинг нобуд бўлишига чек қўйилди. Канал Янгиқўрғон районидаги кўпгина колхозларни сув билан таъминлай бошлади.

Н. АБДУЛЛАЕВ.

●

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Область чорвадорлари давлатга сут сотиш биринчи квартал планини муддатидан илгари бажардилар.

Область чорвадорлари ҳозиргача давлатга 5 минг 900 тонна сут етказиб бердилар. Бу, ўтган йилнинг шу даврида сотилганидан 1.200 тонна кўпдир. Бухоро, Ғиждувон, Қоракўл, Ромитан ва Свердлов районларининг чорвадорлари давлатга сут сотиш квартал планларини 120-130 процентдан бажардилар.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг конференцияси

Бугун Байрутда Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг учинчи конференцияси тантанали вазиятда очилди.

Ливан бош министри Рашид Караме конференция қатнашчиларини табриклади.

Конференциянинг раиси, Ливаннинг таниқли жамоат ва давлат арбоби, парламент депутати, Камол Жумблат кириш нутқи сўзлади.

Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти доимий секретариатининг бош секретари Юсуф Ассибоий Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари ҳаракати тўғрисида ҳисобот доклади қилди. (ТАСС).

«КОСМОС-151» ПАРВОЗДА

ТАСС АХБОРОТИ

1967 йил 24 мартда Совет Иттифоқида ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши — «Космос-151» учирилди.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координация ҳисоблаш маркази йўлдошдан келаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

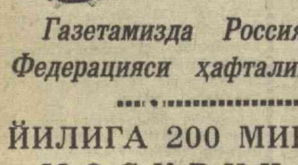

Газетамизда Россия Федерацияси ҳафталиги

ЙИЛИГА 200 МИНГ «МОСКВИЧ»

Москвадаги кичик литражли автомобиллар заводи батамом реконструкция қилиб бўлинганидан кейин йилига 200 минг «Москвич» тайёрлаб берадиган бўлади.

Бу корхона ҳам пойтахтдаги «ЗИЛ» автомобиль заводи сингари кенгайиб бормоқда.

Хўш, кам литражли заводда нималар қилинмоқчи? Бу заводда асосий ишлаб чиқариш жуда катта янги корпусда тўпланади. Бу корпуснинг узунлиги қарийб 600 метр, эни 200 метрдан ошиқроқ, бўйи эса 20 метр бўлади. Кузовларни тайёрлаш, бўяш ишлари шу корпуснинг ўзида олиб борилади, корпусда ўрнатилган йиғиш конвейеридан ҳозирги вақтдагига қараганда икки ярим баравар кўп автомобиль тайёр бўлиб чиқади.

Заводни қуриш ва реконструкция қилиш лойиҳаси «Гипроавтопром» ва «Промстройпроект»да ишлаб чиқилди. Лойиҳани москвалик Г. Г. Сафонов билан К. С. Токаренко тузди.

(ТАСС мухбири).

ДЎСТЛИГИМИЗ АБАДИЙДИР

ЎЗБЕКНИНГ РУС ТАЛАБАСИ

ЖУРНАЛИСТ ЁН ДАФТАРИДАН

— Устоз — ота бўлади. Ким отасини ёддан чиқаради, — деди Георгий Николаевич, — мен муаллимимиз Сиддиқий олдида умрбод қарздорман.

Воқеа бундай бўлган эди.

Фасли баҳор. Анҳордаги сув новвотранг тусда, икки соҳилга мўралаб-мўралаб оқади. Пахтаси чиққан қуроқ чопонларни кексалар, беморлар эгнидагина кўрасиз. Захга, жиндек бўлса ҳам намга, совуққа тоби йўқ, гилватаранг кишилар, қуёш чиқди дегунча пахса деворнинг тагига чизилиб, суҳбатни қизитиб ўтирадилар. Қуёш бойнинг ҳовлиси этагидаги масжиднинг орқасига ўтгач, бирин-кетин туриб, этакларини қоқадилар-да, сўфининг кетидан эргашадилар.

Болалар бепарво. Аллақачон қиш кийимини улоқтириб ташлаганлар. Варрак учиришдан, ошиқ ўйнашдан бўлак ўйлари йўқ. Ошиқ кам. Тўртта ошиғи бор бола — хўроз. Гўшт кирмаган уйларда ошиқ нима қилсин.

Негадир бугун кўчада на болалар, на катталар кўринарди. Ўтинсиз-ўтсиз бечораларни қуёш алангасидан ҳам бебаҳра қилган ким? Ё қалбларни иситгувчи ўзга нур чорладими?

Шу пайт рўпарадаги ланг очиқ эшик остонасида йўқлаганларимиз кўринишди.

— Сиддиқийга бир нарса бўлдими? — мудҳиш фикрдан этим жимиллаб кетди. То ўзимни босиб олгунимча атрофимга одам сиғмай қолди: болаларнинг қўлида қалам, қоғоз.

Бирданига Сиддиқийнинг жарангсоз овози янгради:

— Эртага, айтилган вақтдан кечикмай етиб келинглар. Сабабсиз кеч келган бола дарсхонадан ҳорижда қолдириладур.

— Хўп, хўп бўлади! — чуғиллашди болалар.

— Худо хохласа десаларингчи, тирранчалар! — деди чўққи соқол, эгни бут, кўзи қисиқ чол.

— Э, шунга ҳам парво қиласизми! Бузоқнинг югургани сомонхонагача, дейдилар. Хи-хи-хи! — деб шеригини юпатмоқчи бўлди ёнида лапанглаб бораётган киши. — Каминанинг ота-бобомиздан қолган мактаби табаррукլари турганда бу ерга, ким келади! Тағин, янги усул мактаби эмиш. Пайшанбаликсиз ўқитармиш...

Эски усул мактаби соҳибининг «башорати» сароб бўлиб чиқди.

Ўша 1903 йилдаёқ бу мактабнинг довруғи Самарқанддан ошиб, буёғи Қўқонгача, буёғи Тошкентгача етади.

— Холвойи қишлоқлик мулла Саидаҳмад Сиддиқий мунтазам мактаб бино этубдур.

— Биласизми, у илғор рус-тузем мактабидан андоза олиб ишлармуш...

— Бизнинг фарзандларимизни ҳам олармикан? — дўстига маслаҳатлашади самарқандлик ишчи Николай Александров.

— Рус-тузем мактабига бермайсанми?

— Суриштириб кўрдим. Сиддиқий Россияда бўлган экан. Рус тилида гаплашаркан.

— Нега русча мактабга бермайсан? — яна ажабланиб сўради суҳбатдоши.

— Олишмайди, — деди у чуқур уҳ тортиб, — камбағаллик миллат танламайди. Камбағалнинг қисмати ҳамма юртда — битта: эзилиш.

— Ундай бўлса олиб бориб кўринг. Мактабни атайлаб камбағал деҳқонлар билан ҳунармандларнинг фарзандлари учун очган, деб эшитганман.

Николай Александров ўғли Георгийни Сиддиқийнинг ёнига олиб боради:

— Сизнинг таърифингизни, довюраклигингизни эшитиб келдим. Биламан, тугмачали костюм кийган кишини кофирликда айблаб, ўлдираётган каллакесарлар олдида рус боласини мактабга олишингиз, мусулмон фарзандлари билан ёнма-ён ўтқазиб, таълим беришингиз қийин. Илло, сизнинг рус тилига, илғор рус маданиятига бўлган муҳаббатингиз мени бу ерга бошлаб келди. Ердамингизни аямасангиз.

— Чумчуқдан қўрққан тариқ экмайди, дейди ўзбек халқи, — деди муаллим. — биз чумчуқдан қўрқмаймиз. Биз бургут бўлиб, уларнинг патини тўзитамиз. Маърифат донини сепиб, доноликни ўришга аминмиз!

Бир бошда бир ўлим. Шу азамат деб, ўлдиришса ўлдириша қолишсин. Негаки йигитча яшайди. Унинг умрида мен ҳам яшайман!

Орзуси ушалган Николай Александров уйга хурсанд бўлиб қайтди.

* * *

Самарқанддаги И. П. Павлов номидаги Давлат медицина институти. Ҳамроҳим мени топографик хирургия кафедрасига бошлайди.

— Танишинг, профессор Георгий Николаевич Александров! — деди у менга.

Мен, ҳозир мазкур кафедрага мудирлик қилаётган, тажрибали шифокор, юзлаб рус, ўзбек, тожик ва бошқа миллат фарзандларига билим бераётган муҳтарам устоздан биринчи муаллими Саидаҳмад Сиддиқий ҳақидаги хотираларини сўрадим. Шунда у, ўз сўзини ҳалиги гапдан бошлади:

— Устоз — ота бўлади. Ким отасини ёдидан чиқаради. Мен муаллимимиз Сиддиқий олдида умрбод қарздорман. Устознинг қўлларида 1917 йил — Улуғ Октябрь революциясининг ғалабасигача таълим олганман. Кейин совет мактабида, олий ўқув юртида ўқишни давом эттириб кетганман. Бўшлиққа иморат тиклаб бўлмайди. Шундаймы. Агар, мен Сиддиқий мактабида билим олмаганимда, совет мактабида ўқишга қийналардим. Менинг ҳозиргача олган билимларимнинг пойдевори Сиддиқийнинг ўша биринчи ўзбек янги усул мактабидир .Мен эришган ҳамма нарсаларим учун биринчи илғор ўзбек зиёлисига, у орқали қалби кенг, меҳри дарё, меҳнатсевар, талантли бутун ўзбек халқига таъзим қиламан.

— Биринчи муаллимнинг бошқа фаолияти ҳақида гапириб беролмайсизми?

— Устозимиз шоир ҳам бўлганлар. Янги шеърларини энг аввал бизга ўқиб берардилар. Содда, эсда қоладиган қилиб ёзарди. Шеърларига Ажзий, деб тахаллус қўярди. Мавзуи: ҳурлик эди.

Эсимда, 1914 йилда «Зарафшон» кутубхонасини ташкил қилган эди. Бу ерда русча китоблар ҳам бор эди. Таржималар ҳам қиларди. «Шинель»ни биринчи марта ўзбек тилига таржима қилган ҳам Сиддиқийдир. Бу асар ўша вақтда чиққан «Маориф ва ўқитғувчи» журналида босилган...

* * *

Ўзбек халқининг довюрак, маърифатпарвар фарзанди тўғрисидаги маълумотлар билан қизиқдик.

У, 1864 йилда Самарқандда туғилиб, 1927 йилда вафот этган. Мадрасада ўқиган. Кейинчалик иқтисодий қийинчилик сабабли ўқишни ташлаб, ота касби тўқимачилик билан шуғулланган.

Совет ҳокимияти даврида 1927 йилгача Самарқанд область меҳнаткашлар депутатлари Совети раисининг муовини, вилоят адлия комиссари вазифаларида ишлайди. Кейин, умрининг охиригача яна педагоглик қилади.

Шоир ва муаллим, давлат арбоби Сиддиқий бу куни ўзининг тарбиялаб вояга етказган юзлаб шогирдлари қатори фанлар доктори Георгий Александров ишларида абадий барҳаётдир.

Расул РАҲМОНОВ.

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги олдидан

Ҳамид Олимжон

ЎХШАШИ ЙЎҚ ШОИР

У шу вақтгача ўқиганларим ичида йўқ эди, ҳеч кимга ўхшамасиди. Шундан ҳайратга соларди мени у! Ҳар бир асари олам очарди менинг назаримда. Унда на Навоий, на Пушкин (бир ёшда ўтган бўлсалар ҳам), на Ҳамза ва на Маяковский бор эди! У битта эди менинг назаримда! «Зайнаб ва Омон»ида ҳам, «Узбекистон»ида, «Бахтлар водийси»да ҳам, «Ишим бордир ўша оҳуда», «Урик гуллаганда», «Қўлингга қурол ол», «Севги», «Россия», «Ғазал» ва «Раксананинг кўз ёшлари»да ҳам! «Муқанна»да, демакки, ҳаётда ҳам!

Шундан ҳайратга соларди у мени! Ғафур, Шайх каби қояларга қоя эди, инсонларга инсон! Муҳофазаси билан, ақли-идроки билан, файз-фазилати, оташ нафаси билан! У кириб келганда қалқмаган киши бўлмасиди иззатига, истиқболига, шеър айтганида овози қоларди ҳар бир қулоқда, хонада, ҳавода...

Бизнинг авлод майдонга келганида раис эди союзимизга. «Кўкан», «Жонтемир», «Онамга хат», «Темирчи Жўра кофир», «Нахшон» юрарди биз билан. Албатта «Зайнаб ва Омон» ҳам! Биз шуларнинг етағида эдик. Буни сезарди у, нечундир ташвишли боқарди бизга. Охири чақириб олди бир кун, нима бор буларнинг орқасида, деди. Кўпдан жаҳли чиқиб юргани сезилиб турарди, бу гапни эшитаётган, балки, биринчимасидим. Эсанкираб қолдим албатта. Донадона қилиб гапирарди сўзни ҳам, шеър ўқиганидай. Елкамдан ушлаганича деди тағин: Шуни яхши билингки, инсон санъатлар санъати, у ўхшаши йўқ санъат, дейди боболаримиз, идрокда ҳам, фикрлашда ҳам, яралишда ҳам! У гениал санъат! Унинг санъати ҳам шундай бўлиши керак. Ўхшаши йўқ санъат яратмоқ учун келган бўлсангиз бу майдонга марҳамат, мактаб бошқа, меҳнат бошқа!

Айтгандай, кимсан ўзинг, деди жиддий тикилиб бирдан. У ҳали идорасига ҳам кирмаган эди, остонада сўзлашардик. Қисқагина гапириб бердим биографиямни. У одамлар билан гаплашишни, кишиларни тинглашни биларди. Сўзлашганда, тинглаганда юзидан нур ёғилиб турарди, катта эди, аммо катталикни билмасди, катталик касб қилганлардан қаттиқ хазарланарди.

Якуб Колас кириб келди. Баланд, серягрин киши эди, бизда яшарди вақтинча. Мана, оқсоқолимиз ҳам келдилар, танийсизми бу йигитни, деди бирдан у мени кўрсатиб Якуб Коласга. Якуб Колас, кўриб юраман, деб қўлини узатди менга, чиройли мўйлаби орасидан илжайиб. Таржимонларингиздан бири, деди мени ҳайратга солиб тағин. Оқсоқол бош-оёғимга тикилиб қаради энди бу гапни эшитиб, қандай, шу болая, дегандай.

Кабинетига бошлади бизни. Кабинетда Якуб Колас менга тағин бир марта тикилиб қаради-да кўз ойнаги тагидан, ёшингиз нечада, деди. Йигирма бешда, дедим. Эҳе, қариб қолибсиз-ку, союз аъзосимисиз, деб кулди, кейин Ҳамид акага қараб қўйди. Кейин, бўпти ўша ёшимдаги шеърларим сизники, деди. Ҳамид ака ҳам рози бўлди. Аммо жуда қисқа вақт ичида битириб келишимни тайинлади таржимани. Яна бир ойдан кейин оқсоқолнинг эллик йиллиги эди.

Бир ойда китоб чиқди, юбилей ўтди тантана билан.

Ҳамид Олимжон чақиряпти, дейишди бир кун тағин. Бу ном каттага ҳам, кичикка ҳам ҳурмат билгиси бўлиб қолган эди. Союз энди Биринчи май — 20 га кўчган вақт эди.

Мана тағин менинг ардоқли шоирим қаршисида турибман. Ўтиринг, деди у одатича менга. Тик турган одами билан гаплашолмасиди у. Аммо мен у кишининг олдида ҳеч қачон ўтирганамасман. Тик туравердим. Билдики, ўтирмоқчимасман, у ҳам ўрнидан турди. Шу вақт Уйғун ака кирди, гапимизни бўлмай юқорига ўтиб ўтирди. Ҳамид ака эса, Уйғун акани гапга чақирди кутмаганда. Уйғун, Туробни союзга оламизми, деди.

Оламиз, албатта, деди у киши ўйлаб ўтирмай, «бўлмасамчи» дегандай туюлди у кишининг «албатта» деб қатъийлатган сўзи менга. Ҳурсандлигимнинг поёни йўқ эди албатта. Тавсиянома берасанми, деди у киши яна Уйғун акага қараб. Энди «бўлмасамчи» деди у киши нескин ва менга қараб кулиб қўйди «мана шунақа бизнинг Ҳамид» дегандай.

Мен бу икки санъаткорнинг мен ҳақимдаги мулоқатлари олдида тамомила лол эдим.

Ёқуб ака ҳам бермоқчи, деди тағин мени ҳайратга солиб Ҳамид ака. Якуб Коласни Ғафур ака шундай деб атагувчи эди... Энди сизга жавоб, тайёргарликни кўринг, деди. Отилиб қабулхонага чиқдим. Унда хипчадан келган Иосиф Уткин, узун Корней Чуковский, серсавлат Алексей Толстой, серзавқ Ғафур Ғулом, сипо Хасан Пўлат, тағин аллакимлар папирос тутуни ичида тикка суҳбатлашиб туришарди. Уларнинг кулгиларидан қабулхона томи кўтарилгудай эди. Бу гапларни кимгадир айтиб юрагимни бўшатишни истардим. Аммо мен билан буни бўлишадиган ҳеч ким йўқ эди кўчада ҳам. На Рамз, на Саид, на Шукрулло...

Болажонлик деганде шогирджонлиги, бошқа кўп хислатлари биттадан ўлмас хотирадирки, булар ҳар бир ёзувчининг кўнгли қатида самимий саодатдай тирик!

Туроб ТЎЛА.

ФРОНТГА САФАР

Улуғ Ватан урушининг қизғин дамларида ўзбек халқининг совғасаломини фронтдаги ботир жангчиларимизга етказган делегация составида шоир Ҳамид Олимжон ҳам бор эди. Ўша сафар таассуротларини акс эттирган шоир кундалигидан парчалар бердик. Кундалик биринчи марта эълон қилиняпти.

1943 йил, 18 февраль

ЭРТА тонг чоғида, ўзбек халқининг совға ва саломларини элтмоқ учун, биз Тошкент вокзалидан ғарби-жанубий фронтга жўнадик. Тошкентда икки кундан бери қаттиқ қор ёғиб турар эди. Ўтган икки кун ёққан қорни қуёшсиз бир илиқлик эритиб турди. Аммо 17 февралнинг иккинчи ярмидан бошлаб қуруқ қор савалай бошлади. Биз вокзалга чиқар эканмиз, машиналар қорда зўрға юрар эдилар. Қиш билан бунчалик қор ёққан эмас эди.

Соат 5 га яқин биз вокзалга чиқдик. Тошкент маст уйқуда ухлаб ётипти, бизни узатмоқ учун вокзалга кўпгина ўртоқлар келишган эди.

Делегацияда раҳбаримиздан ташқари мен, Қорасув районидан колхоз раиси бор эди.

Тонг туманига ва оппоқ қорга ўралган поезд Тошкент вокзалидан йўлга чиқди.

19 февраль.

ПОЕЗД тўхтамасдан кетиб боряпти.

Делегация аъзолари бир-биримиз билан танишмоқдамиз.

Колхоз раиси куни билан бизни кулдириб ўтирди.

— Мени тўрт юз колхозчи узатиб қолди, деди у, — улар мендан фашистнинг бир неча каллакесарларини яшикка қамаб олиб келасан, ўзимиз суд қиламиз дедилар. Мен уларга, аскарларимиз ҳозир Харьков билан Киевни озод қилган бўлсалар, мен фашистни то ўз чегарасигача қувиб бормагунча қайтиб келмайман, дедим.

Шундай, халқ фашист каллакесарларининг энг катталаридан бир қанчасини Ўзбекистонга олиб келиб, ўзи суд қилмоқчи, унинг бунга тўла ҳаққи бор. Шундай қилмаса, у асло ҳумордан чиқмайди. Чунки фашист халқнинг бошига кўп ташвиш солди. Уни ўзининг севикли ўғилларидан ажратди. Ўғлидан ажралган ота-онанинг юрагида ўт тутақиб ётибди. У шундай қилмай туриб ҳеч қачон ғазаби босилмайди.

20 февраль.

АЁЛ шеригимиз ичимизда энг ёшимиз. У жуда кам гапиради. Куни билан бир оғиз ҳам сўзламасдан ўтириши мумкин. Лекин, уни гапга солсангиз, анча нарсалар ҳикоя қилиб бера олади. Уруш кунларида у бир ўртоғи билан айланиб юриб Тошкентга кўчирилиб келинган бир корхона олдидан чиқиб қолибди. Икковлари унинг ичига кириб кўрибдилар.

У ҳеч қачон якка ўзи сафарга чиққан эмас. Лекин бу кун у биз билан бирга жуда катта сафарга чиқди. У ўзбек халқининг совғаларини Қизил Армияга олиб бораётибди. Бундай ҳодисалар кишининг ҳаётида бир марта юз беради.

21—28 февраль, 1 март.

ЖУДА секинлик билан илгарига жилмоқдамиз. Темир йўл нефть, кўмир ортган ва бошқа ҳарбий эшелонлар билан банд. Кела-келгунча ҳаммаёқ қор.

2 март.

БУЗУЛУКДА чиқадиган газеталардан ўртоқ И. Охунбобоевнинг ўлганлиги ҳақидаги хабарни ўқидик. Куни билан ўзимизга кела олмадик. Мен ҳатто озгина йиғлаб ҳам олдим.

10 март.

НИҲОЯТ, 20 кун йўл юриб, Москвага етиб келдик. Мен урушдан бурун Москвада кўп бўлганман. Ҳозир Москвада одам оз, ҳар нарсада оғир бир жиддият сезилади. Москва урушга кўникиб қолибди.

Москвада бизга ғарби-жанубий фронтга эмас, балки марказий фронтга боражагимизни билдирдилар. Чунки ўртоқ Рокоссовский ҳозир марказий фронтда экан.

Бугун чиққан газеталардан жанубда немис қўшинларининг ҳужумга ўтганини ва бизнинг армиямиз бир қанча шаҳарларни ташлаб чиққанини ўқидик. Бизнинг сафаримиз учун бу жуда кутилмаган бир ҳол бўлди.

13 март.

Москвадан марказий фронтга жўнадик.

15 март.

ИККИ кундан бери Берюлево деган станцияда турибмиз. Бу ер Москвага ўттиз километр келади, холос. Ҳозиргина нима учун тўхтаб қолганлигимизнинг сабабини билдик, Елецни гитлерчилар бомбардимон қилибди. Депо бошлиғи ва бир қанча ишчилар ўлган эмиш. Соат 17 да темир йўл тузатилиб иш бошлайди, деган гап бор. Темир йўл тузатилиши билан бизни жўнатишга ваъда қилиб турибдилар.

Станцияда жуда кўп ҳарбий эшелонлар тўхтаб ётибди. Мен эшелонлардан бирининг бошлиғи билан дуч келиб қолдим. У полковник, рус, ёш йигит, тез-тез гапиради. Унинг ҳамма айтганларини ҳам уқиб бўлмайди:

— Биз фашист билан урушяпмиз — деди у, — бу урушга бизнинг асабларимиз кўникмаган эди. Ҳолбуки, фашист тўрт йилдан бери фақат урушяпти. Ҳозирги фашистнинг урушдан бошқа иши йўқ. Уруш унинг касби. У ҳунарманд ўғри, бошкесар бўлиб қолган. Лекин биз унга бас келдик. Энди биз ҳам урушни ўрганиб олдик. Шароит одамни тарбия қилади. Сен сибирликларнинг урушганини кўрсанг, оғзинг очилиб қолар эди. ҳозир ҳамма халқларнинг болалари ҳам яхши урушмоқдалар. Шароит одамни тарбия қилади.

16 март.

КЕЧАСИ бизни Берюлеводан жўнатдилар. Анча йўл босдик. Кундуз соат 12 ларда Ожерелье станциясига етдик. Кечгача яна тўхтаб қолишга тўғри келди. Бизнинг қўшинларимиз Харьковни ташлаб чиқканлари ҳақида хабар келди. Жуда ачиндик. Куни билан кайфимиз бузуқ эди.

Кечгача шундай оғир кайфиятда бўлдик. Ҳозир биз ўрмон олдидаги станцияда тўхтаб турибмиз. Ойдин. Юлдузлар чарақлаб кўринади. Осмон ойнадай тиниқ.

Елец ҳақида бугун ҳеч гап билолмадик.

17 март.

КЕЧАСИ билан йўл босдик. Душман қадами теккан ерлардан ўтиб бормоқдамиз. Станцияларда йўл бўйлаб вайроналиклар учрайди.

Елецдан 65 километр берида тўхтаб қолдик. Кечқурун соат 7 дан бошлаб баланд осмонда немис самолётлари учиб ўта бошладилар. Мен вагондан пастга тушиб, ҳайрон бўлиб турибман. Самолётлар якка-якка учиб ўтмоқда. Уларни бу ердаги халқ жуда яхши танийди. Булар Елецга қараб учмоқдалар.

Станция кишилари Елецда тревога эълон қилинганини хабар қилдилар. Елец бизни қабул қилмаётир, қачон қабул қилиши маълум эмас. Демак, немис калхатлари Елец тепасига бомба ёғдирмоқдалар.

Соат 11 дан ошди. Елец билан телефон алоқаси узилганлиги ҳақида хабар қилишди. Мен бу кеча навбатчиман. Олдимда Навоий «Чор девони» турибди.

18 март.

ЕЛЕЦДАН 20 километр берида турибмиз. Соат 7 дан бошлаб фашист уни яна бомбага тутди. Тепаликка чиқиб Елец томонга қараймиз. Шаҳар тепасида зенит снарядлари ёрилмоқда. Фашист бомбалари ерни ларзага солади. Бомбаларнинг портлашлари дам оламолам учқунлар кўтарадилар, — демак бомба тушган жойда ёнғин пайдо бўлди, — дам қипқизил олов бўлиб кўтарилади. Демак, ёнилғи солинган баклар ёрилмоқда. Прожекторлар ҳавода самолётни қувиб, зениталарга йўл кўрсатадилар. Зенит ўқлари қип-қизил чўғ бўлиб ёнадилар ва ўчадилар. Маълум вақт орасида шаҳар тепасида тинчлик пайдо бўлади, бир оз фурсатдан сўнг яна портлаш товушлари ва зениталарнинг қизил оловлари осмонда ярқирайди.

Икки кўзимиз осмонда. Ой ёруғ, юлдузлар чарақлаб турибди, немис самолётлари худди бизнинг тепамиздан ўтмоқдалар. Лекин, улар шунча баланд учадиларки, кўриб бўлмайди, уларни фақат товушидангина таниш мумкин.

Бизнинг чор атрофимизда, Елец томонда, орқамизда, Ефремов томонда, ўнг томонимизда — фронт линиясида ракеталар портлайди. Прожекторлар тинмасдан осмонга кўм-кўк йўл чизадилар, зенит ўқлари ёриладилар. Демак, бомбардимон бўляпти.

19 март.

НИҲОЯТ, Елецга кириб бордик. Бир неча кунги бомбардимоннинг натижалари кўриниб турибди. Кечаси бизга аланга ва учқунлари кўринган портлашларнинг натижалари кўз олдимизда. Бу ерда бирорта ҳам соғ иморат йўқ. Ёнган вагонлар, ағдарилган паровозлар, портлатилган қурол-аслаҳа складлари — ғоратқор фашистнинг иши шу. Жангчилар соғ қолган ва яраланган вагонлардан озиқ-овқат ташимоқдалар. Усталар темир йўлларни тезроқ ямашга шошилади. Бу ерга етиб келган темир йўл бошлиғи мумкин қадар тезроқ поездларни қабул қила бошлаш кераклиги ҳақида ташвишланади. Ҳарбий ҳаракат бошлиғи икки кеча-кундуздан буён кўз юмганим йўқ, деди. Ҳарбий комендант ёнаётган депо ичида катюша дориларини омон сақлаб қолганини севиниб ҳикоя қилади. Улар дарҳол бизни жўнатдилар. Биз Касторная деган станцияга қараб йўл олдик. Ундан Курскка борамиз. Қаттиқ жанглар бўлган жойлардан ўтиб бормоқдамиз. Бу ерларда бирорта ҳам соғ иморат йўқ. Фашист чекинар экан, ҳар бир деворга тиш-тирноғи билан ёпишиб олган. Уни уриб чиқарганлар.

Даҳшатга тушасан, киши. Ажабо, фашистни ўз тупроғимиздан қувиб чиқиш билан бизнинг аламимиз тугармикин? Йўқ, албатта. Фашист солган жароҳатларнинг излари жуда узоқ йилларгача сақланиб қолади. Фашист итваччаларини битта қўймай қириб ташлаб, қўлга тушганларининг кучи билан барча бузилган ерларни обод қилмасак, биз аламдан чиқмаймиз. Ҳали шундай қилганда ҳам биз аламдан чиқмасак керак, деб ўйлайман. Бизнинг гитлерчиларга берган ҳар бир оғир жазомиз ҳам — бу унга марҳамат, холос.

Ҳеч қандай мўъжиза биз берган қурбонларнинг ўрнини босолмаса керак.

20 март.

КЕЧАСИ бўлган даҳшатли бомбардимондан сўнг бир йўлни тезгина ямаб, бизни Касторная станциясидан ўтказдилар.

Касторнаянинг иккинчи томонидаги кичик разъездда тўхтадик. Бу ер — немиснинг базаси бўлган жой. Бизнинг қўшинимиз Касторнаяни январда олган чоғда фашист олчоқларни шу ердан қувиб чиққан. Қувиб чиққан эмас, шу ерда ер билан яксон қилган. Қор эриб, унинг тагидан музлаб ётган немис мурдалари чиқяпти. Улар нинг ҳаммаси оёқ яланг. Оёқ яланг тезроқ қочаман деб ўйлаган бўлса керак.

Биз Курск томонга йўлга тушамиз. Йўл бўйлаб немис солдатларининг каскалари сочилиб ётибди. Эриган қор остидан ўққа учиб ўлган немисларнинг мурдалари бирма-бир юзага чиқмоқда.

Бомбардимон остида ётган станциялардан анча узоқ кетдик.

Шунча олов ичидан ўтиб, нима учун шу кунгача бизнинг эшелонимизга бир марта ҳам бомба тушмади? Темир йўлчилар ва ҳарбий ҳукумат бизни жуда эҳтиёт қилмоқда. Биз одатда кундуз куни йўл босамиз, немис бомбага тутаётган станциялардан тўхтамасдан ўтиб кетамиз ва кечаси немис харитасига чизилмаган бирор кичик разъездда тунаймиз.

ЎРИК ГУЛЛАГАНДА

Деразамнинг олдида бир туп
Ўрик оппоқ бўлиб гуллади...
Новдаларни безаб ғунчалар
Тонгда айтди ҳаёт отини,
Ва шаббода қурғур илк саҳар
Олиб кетди гулнинг тотини.
Ҳар баҳорда шу бўлар такрор,
Ҳар баҳор ҳам шундай ўтади,
Қанча тиришсам ҳам у беор
Еллар мени алдаб кетади.
Майли дейман ва қилмайман
ғаш,
Хаёлимни гулга ўрайман;
Ҳар баҳорга чиққанда яккаш,
Бахтим борми, дея сўрайман.
Юзларимни силаб, сийпалаб,
Бахтинг бор, деб эсади еллар.
Этган каби гўё бир талаб,
Бахтинг бор, деб қушлар
чийиллар.
Ҳамма нарса мени қаршилар,
Ҳар бир куртак менга сўйлар
роз.
Мен юрганда боғларга тўлар
Фақат бахтни мақтаган овоз:
«Мана сенга олам-олам гул,
Этагингга сиққанича ол,
Бунда толе ҳар нарсадан мўл,
То ўлгунча шу ўлкада қол.
Умрида ҳеч гул кўрмай йиғлаб
Ўтганларнинг ҳаққи ҳам сенда.
Ҳар баҳорни йиғлаб қаршилаб
Кетганларнинг ҳаққи ҳам
сенда...»
Деразамнинг олдида бир туп
Ўрик оппоқ бўлиб гуллади...

□ □

ҲАЛИ ТУҒИЛМАГАН ЎҒИЛГА

Эсга тушдинг узоқ ерларда
Ва соғиндим, қолмади тоқат,
Кўрмак бўлдим ва лекин ҳали
Келмагансан дунёга фақат.
Салом сенга, эй, жигар пора,
Салом тўрт кўз билан
кутганим...
Нетмак керак, тақдирда бори
Бўлар экан рўзи азалдан,
Бола — ота бўлар ва гўдак
Қуруқ қолмас экан бу галдан.
Денгиз нотинч эди ва шу чоқ
Парвозингни тўлқинда кўрдим,
Кўзлар ёнди, ўйнади юрак
Ва изингдан, ўғил, югурдим.
Эй ғунчасин очмаган баҳор,—
Салом, ўғил, севимли фарзанд..
Сени кутар ота интизор,
Дунё-дунё севгига пайванд.
Салом сенга эй жигар пора,
Салом тўрт кўз билан кутганим!

□ □

Ў Л И М

Учрашармиз бир кун албатта,
Юрагимга бўларсан меҳмон;
Бир меҳмонки, сенинг қўлингда
Типирчилар танимдаги жон.
Лопиллатиб олиб кетарсан,
Бор нарсадан этарсан маҳрум.
Маскан бўлар мангу тор зиндон,
Ва тиқарсан кўзларимга қум.
Сени қандай кутар эканман?
Учрашармиз қайси бир ерда?
Тупроқ узра қаттиқ олишиб,
Дўст бўлармиз балки қабрда?
Олишармиз маърака қуриб,
Балки сени этарман ғорат,
Ё ўпарсан менинг лабимдан,
Унда битар бутун ҳарорат.
Ўйлаганда сени доимо
Юрагим орқага тортади
Ва босади муздай совуқ тер,
Сесканаман, ғамим ортади.

29 декабрь. 36.

□ □

Аруна ХАЛДАР

«ЎРИК ГУЛЛАГАНДА» ИЖОДЧИСИГА

Аруна Халдар — Ҳинд шоираси ва Калькутта университетининг ўқитувчиси. У ўзининг Ҳамид Олимжонга бағишланган мазкур шеърида оташин ўзбек совет шоирига ва унинг нурли ғоялар билан суғорилган ижодига бўлган меҳр-муҳаббатини ифодалайди. У Ҳамид Олимжоннинг инглиз тилига таржима қилинган ва олис ҳинд ўлкасига етиб борган «Ўрик гуллаганда» шеъри билан мушоира қилади. У ҳам ўз юртининг кўркам табиатини улуғловчи шеър ёзади. Аруна Халдарнинг мазкур шеъри матбуотимизда биринчи марта эълон қилинмоқда:

Ҳали баҳор эмас, баҳор эмас,
бу —
Олтин куз — фасллар ичра
жонони.
Баҳорга мафтун дўст, бу фасл
мангу
Булутдан аритар мовий осмонни.
Ў Бенгал гуллари узра тутган
юз,
У олтин қуёшнинг туҳфасига
кон.
Ҳусида жонондек бу баркамол
куз
Бугун боғимизни айлаган
макон.
Булутлар карвони оққушдек
гўё,
Банд этар қуёшнинг зарҳал
қафаси.
Кузнинг кўз ёшлари худди
тўтиё,
Олмосдек чақнайди шўх қаҳқаҳаси.
Ойдин кечалари жилва олади
Учар юлдузларнинг латиф
ҳуснидан.
Кўкдан-кўкка элтар куз
хаёллари
Уларни серпарвоз оққуш
изидан.
Олис фарғоналик, баҳор мунисн
Бенгал дўстингиздан сизга бор
савол:
Шеул чечакларин антиқа иси,
Дўстгинам, танишдир сизга
эҳтимол?
Ҳеч тинглаганмисиз оқ
нилуфарнинг
Ва бенгал тилининг кумуш
сасини?
Баҳорга мафтун дўст, кошкийди
унинг
Тингласангиз эди шўх нафасини!
Аму ирмоқ отган ўлкада баҳор
Урик гули билан кутади сизни.
Бизнинг жонон куз ҳам шу
баҳорча бор,
Кўргали келинг сиз шу
кузимизни.
Тунлар бедор бўлиб Ганг
қирғоғида
Қоғозга нақш этинг юрак
каломин.
Жаҳон шоирларин илҳом
боғига
Йўлланг кузимизнинг қизғин
саломин.
Бу илҳом боғида майли куз
гули,
Майли баҳор гули унсин шу
нафас.
Бироқ у қалбимиз учрашган
куни
Шоир севгисининг гули бўлса
бас.

Инглизчадан Наим КАРИМОВ таржимаси.

ЁН ДАФТАРДАН

Адабий танқидчиликни кучайтириш керак. Ҳали кўп масалалар ҳақида фикр юритишимиз, ўрганмаётган, бадиий маҳоратини оширмаётган ўртоқларни, ёмон асарларни қаттиқ танқид қилишимиз лозим. Шундай қилсак, адабиётимиз жадал илгарилаб кетади, деб ўйлайман.

●

Адабиётчи кадрларни тарбиялаш ва ўқитишни кенг ва яхши йўлга қўйиш керак. Уруш талантларни синовдан ўтказяпти. Уларни вояга етказиш керак.

●

Адабий алоқаларни ҳар томонлама мустаҳкамлаш, ўзбекчадан русчага, русчадан ўзбекчага ва бошқа қардош халқлар тилларидан таржима қилишни давом эттириш керак. Ўзбек ёзувчиларининг маҳдудлигини бутунлай йўқотиш, ўзбек адабиётини барча халқларнинг мулкига айлантириш, барча халқлар адабиётини эса ўзбек халқининг мулкига айлантириш керак.

●

Йирик ўзбек адабиёти тарихини қандай қилиб тезроқ яратиш мумкин? Бертельс, Жирмунский, бизнинг кадрларимиз...

●

Бизнинг адабиётимиз ҳамма замонларда халқнинг фикри, орзу истакларини, унинг шодлиги ва ташвишларини акс эттириб келган. Халқимизнинг она тупроқ, Ватан ҳимоясига ҳамиша тайёрлиги уларда ўз ифодасини топган.

●

Халқимизнинг ижодий даҳоси араб босқинчиларига қарши курашган Гўрўғли сиймосини яратди. Гўрўғлининг фарзандлари ҳамда кейинги авлодларининг қаҳрамонликлари қирқ достонда мадҳ этилган.

●

Йигитларимизни фронтга кузатаётганимизда Фозил Йўлдош ўғли келиб, уларга Гўрўғлининг қаҳрамонликларини эслатди.

●

Уруш кунлари Ўзбекистон адабиёти ва санъати халқимизнинг Ватанимизни тўла-тугал ҳимоя қилишга, ажралмас, бўлинмас Ватанимизни ҳимоя қилишга бўлган иродасини акс эттиряпти. Биз ҳам фронт орқасида жангчи бўлиб қолдик. Ишдан бошимизни кўтара олмаймиз.

●

Москвадаги декада ғалабага чорловчи адабиётимизга катта кўрик бўлди.

Ғ А З А Л

Ғунча янглиғ бурканиб кўнглинг очилмайдир нега,*
Очилур фасли келиб, бўйинг сочилмайдир нега.
Кулгулар, хандонлар, шўх-шўх қўшиқлар қайдадир,
Муттасил булбулларингга кулгу келмайдир нега.
Лолалар, боғлар, чаманлар асти етмасми сенга,
Бу сенинг ой юзларинг шодликни билмайдир нега.
Ўт каби ёнган бу кўзлардан нечун ёшлар оқур,
Ҳам кўнгиллар норизоликдан чекилмайдир нега.

* Бир газета четларига ёзилган қоралама.

М И С Л И Қ У Ё Ш

Эй, муқаддас Ватанимиз — жонимизсан,
Жангда оққан дарё-дарё қонимизсан.
Муқаддасдир қўлимизда ол байроғинг,
Ёвни енгган чоғда топган шонимизсан.

Эрка қиздек қонимизда минг бор зиёд
Қилдинг охир боажойиб элни бунёд.
Бир дунёки, бунда одам бахтиёрдир,
Бир дунёки, зулм-ваҳшат ёзмас қанот.

Тонгларингни тўлдиради чаман гуллар,
Тоғларингдан боғларингга эсар еллар.
Катта-кичик дарёлардек бир-бирига
Қўшилади сенда иноқ озод эллар.

Улуғ Ленин сафарингга мангу йўлдош
Партия ёр кўтаргансан кўкларга бош.
То қанот бор айланур ер атрофингда
Сен жаҳонда ягонасан, мисли қуёш.

Эй, муқаддас Ватанимиз — жонимизсан,
Жангда оққан дарё-дарё қонимизсан.
Муқаддасдир қўлимизда ол байроғинг,
Ёвни енгган чоғда топган шонимизсан.

Адабиёт саҳифаси

Саҳифадаги «Урик гуллаганда» сарлавҳали шеърдан бошқа барча шеърлар матбуотда биринчи марта эълон қилинмоқда.

Эртага халқаро театр куни

САНЪАТИМИЗ БАЙРАМИ

МИХАИЛ ЦАРЁВ,
ХТИ Совет марказининг президенти, СССР халқ артисти

<> <>

Инсониятнинг юксак идеаллари — ер юзида тинчлик, озодлик, бахт-саодатни барқарор этишда кишиларга илҳом ва руҳ берувчи чинакам прогрессив театр санъати катта роль ўйнайди. Театр санъатнинг бошқа турлари қаторида дўстлик, тинчлик ва ўзаро ҳамкорликнинг энг зарур қуролларидан бирига айланган.

Театрни халқ тарбиясининг муҳим бир қуролига айлантириш мақсадида бундан 20 йил бурун ЮНЕСКО Халқаро театр институти (ХТИ) ташкил этган эди. Ҳозир ХТИ ўз атрофига 52 мамлакат прогрессив театр арбобларини бирлаштирган. Бундан асл мақсад — театр санъати воситаси билан халқлар ўртасида ўзаро маданий алоқаларни янада мустаҳкамлашдир. Санъатнинг ана шу олижаноб миссиясини ҳисобга олиб Халқаро театр институтининг 1961 йили Венада бўлиб ўтган IX конгрессида 27 март — Халқаро театр куни, деб эълон қилинди.

Совет саҳна усталари Халқаро театр институтидан 1959 йили, Хельсинкида ўтказилган VIII конгрессда ўрин олдилар. Шундан кейин Москвада ХТИнинг Совет миллий маркази ташкил этилиб, ҳозирги кунда 36 мамлакат театрлари ва санъат арбоблари билан алоқа ўрнатилган.

Биз, совет театр арбоблари ХТИ нинг инсонпарварлик руҳи билан йўғрилган «Театр жаҳон халқлари ўртасида ўзаро бирбирини тушуниш ва тинчликни мустаҳкамлаш қуроли» девизини жуда қадрлаймиз. Уни ўз фаолиятимизда доимо қўллаймиз.

Биз кўплаб чет мамлакатларнинг артистлари, режиссёрлари, рассомларини Иттифоқимиздаги театрларнинг ҳозирги кундаги ҳаёти ва ижодий ишлари билан таништириб борамиз. Вақти-вақти билан чет элларга совет пьесаларини, театршуносликка оид мақолаларни ҳамда «Театр» ва «Театр ҳаёти» журналларини юбориб турамиз.

Ўз навбатида ХТИ томонидан нашр этиладиган «Жаҳон театри» журналига, «Жаҳон премьералари» ахборот бюллетенига ҳам ўз фикр-мулоҳазаларимиз билан актив қатнашамиз.

Улуғ Октябрь ғалабасининг шонли 50 йиллигига бағишлаб «Жаҳон театри» журналининг махсус сони чиқарилади. Бунда совет театр санъатининг босиб ўтган шонли йўли, равнақига бағишланган материаллар ёритилади.

Булардан ташқари чет мамлакатлар билан ўзаро гастроллар айирбошлаш ҳам яхши йўлга қўйилган. Масалан, Халқаро театр институтининг Совет маркази йўли билан СССРда 1966 йили 44 мамлакат санъаткорлари делегацияси қабул қилинди. Улар Москва, Ленинград ва бошқа шаҳарларимизда бўлишиб, томошалар кўрсатишди, ижодий учрашувлар, фикр алмашувлар бўлди. Булар орасида Венгрия, Польша, Руминия, Чехословакия ва қатор бошқа мамлакатларнинг санъаткорлари ўз маҳоратларини намойиш қилди.

Бу йилги VI Халқаро театр куни буюк сана — Совет ҳокимиятининг эллик йиллиги юбилейи кенг нишонланадиган пайтга тўғри келди. Шунинг учун ҳам бу байрам катта санъат кўригига айланади. Шу куни барча театрларимиз репертуаридан энг фахрли ўрин эгаллаган юксак савиядаги спектакллар ҳамда янги асарлар намойиш қилинади. Санъатимиз ҳақида суҳбатлар, санъаткорларимиз билан учрашувлар уюштирилади. Кўргазмалар ташкил этилади.

Бутуниттифоқ конкурси ғолибларининг энг яхши спектакллари шу кунлари Москвадаги Кремль театри саҳнасида намойиш қилинади.

VI Халқаро театр куни Совет театр санъатининг равнақи, эллик йил ичида унинг камол топганлиги, унинг тобора халқ ичига кириб бораётганлигини яна бир бор намойиш этади.

Турли мамлакатларда

АГРЕССИЯНИ ҚОРАЛАМОҚДАЛАР

ГАВАНА. Куба ташқи ишлар министрлиги АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясини кескин қоралайди. Пренса Латина агентлиги тарқатган баёнотда Куба ташқи ишлар министрлиги Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг позициясини, унинг тўла ғалабагача курашга бел боғлаганлигини қўллаб-қувватлайди.

НЬЮ-ЙОРК. Американинг нуфузли сенатори У. Фулбрайт АҚШ ҳукуматининг Вьетнамдаги сиёсатини яна танқид қилди ва Вьетнам Демократик Республикасига осмондан ҳужум қилишни тўхтатишга чақирди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари У Тан билан икки соат суҳбатлашганидан кейин, Фулбрайт матбуот конференциясида гапириб, Вьетнам масаласини келишувчилик билан ҳал қилишни ёқлаб ва Қўшма Штатларнинг у ерда ҳарбий ғалабага эришиш учун қилаётган уринишларини қоралаб гапирди.

Қўшма Штатлар, деди сенатор, 1954 йилги Женева битимларида ифодаланган принциплар асосида музокаралар олиб бориш йўли билан урушни тўхтатишга эришмоғи лозим.

ВАШИНГТОН. Вьетнам халқига қарши олиб борилаётган урушни қораловчи ва президент Жонсонга юборилмоқчи бўлган талабномага сўнгги икки ҳафта мобайнида Америка врачлари, медицина ҳамширалари ҳамда социал таъминот ва соғлиқни сақлашнинг бошқа ходимларидан 5.000 дан ортиқ киши имзо чекди. Шу талабнома Оқ уйга юборилди. Талабномада Америка медицина ходимлари Жанубий Вьетнам граждан аҳолиси орасида жуда кўп киши қурбон бўлаётганлигига президентнинг эътиборини жалб қилганлар. Уларнинг ҳисобларига кўра, граждан аҳоли орасидаги қурбонлар ҳарбий ходимлар орасидаги қурбонлардан 10 баравар ортиқдир.

ДОРУССАЛОМ. «Замбия Вьетнамдаги урушга қарши чиқмоқда,— деди Замбия вице-президенти Р. Каманга.— Уруш ҳаракатлари кенгайтирилаётганлиги бу фожиани тўхтатишга бўлган умидни камайтирмоқда».

Биз уруш ҳаракатлари ёрдамида Шарқи-Жанубий Осиёда тинчлик ўрнатиб бўлмайди, деб ҳисоблаймиз, деди Каманга. Вьетнам халқига ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш имконияти берилиши лозим.

(ТАСС).

АВСТРИЯ. 18 мартда Вена шаҳрида хоккей бўйича жаҳон биринчилиги учун мусобақалар бошланди. Суратда: жаҳон биринчилиги учун ўйинлар ўтказилаётган ёпиқ «Винерштадтхалле» стадиони.

Н. Науменков фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

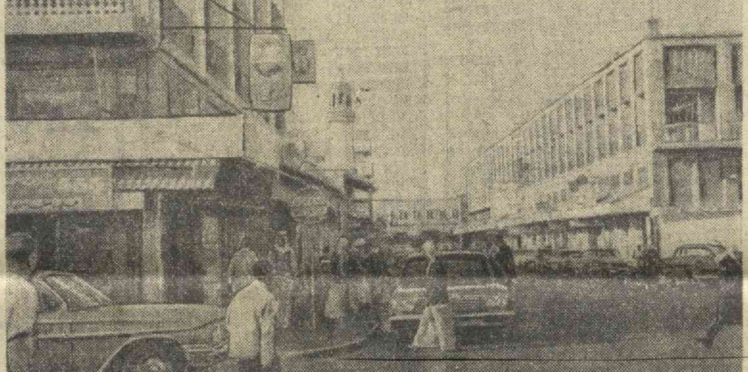

ФОРС кўрфазининг ўрта қисмида Арабистон ярим оролининг соҳилида араб шайхлиги — Баҳрайн давлати жойлашган ороллар чўзилиб кетгандир. Баҳрайн оролларининг аҳолиси кўпгина мушкулликларни бошдан кечирдилар. Чет эллардан келган очкўз бойларнинг эътибори бу ернинг географик ва стратегик қулайликларига, нодир бойликларига, жуда бой нефть конларига қаратилган эди. Бироқ, баҳрайнликлар чет эл қарамлигига чидаб туролмайдилар. Мамлакат пойтахти Манама ва бошқа шаҳарларнинг кўчалари ҳамда майдонлари Англия оккупациясига қарши кўпгина намойишларнинг шоҳиди бўлди. Баҳрайн халқининг одилона кураши араб дунёсидаги барча прогрессив кучлар томонидан тўла қўллаб-қувватланмоқда. Суратда: Манама шаҳрининг марказий қисмида.

Р. Мосеев фотоси,
(ТАСС фотохроникаси).

ЮБИЛЕЙ ШАРАФИГА

ВАРШАВА. Польша — Совет дўстлиги жамияти бош правлениесининг бош секретари Тадеуш Ксенжаек ТАСС мухбирига бундай деди: Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги Совет Иттифоқи халқлари учунгина эмас, шу билан бирга поляк меҳнаткашлари учун ҳам катта байрамдир.

Польша — Совет дўстлиги жамияти Совет ҳокимиятининг 50 йиллигини ҳозирдаёқ байрам қилишга киришди. Ленин кунлари кенг ва тантанали нишонланади. Апрель ойи СССР билан Польша Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома имзоланган ойдир. Шартнома имзоланган кунни нишонлаш ҳаётнинг барча соҳаларида тобора ривожланиб бораётган поляк—совет ҳамкорлигининг намойишига айланади.

Жамият совет қўшиқлари ҳаваскорларининг умумпольша конкурсини, ҳаваскорлик поэзия театрларининг конкурсини, декламаторлар ва китобхонларнинг конкурсларини, совет адабиётини пропаганда қилиш юзасидан неча ўн минглаб кутубхоналарнинг мусобақасини ўтказмоқда. Бу тадбирлар Советлар мамлакати тўғрисида кўпроқ нарса билиб олишни истаётган миллион-миллион меҳнаткашларнинг эътиборини жалб этди. (ТАСС).

Океандаги оролларни сотиб олмоқдалар...

ЛОНДОН. Англия Ҳинд океанидаги хусусий кишиларга қарашли учта оролни ҳарбий мақсадда сотиб олиш ҳақида музокаралар олиб бормоқда.

Бу — Фаркаур ороли, Дерош ороли ва Чагос архипелагидир.

Англия мудофаа министрлигининг вакили, бу ороллардан Англия билан АҚШ фойдаланади, деди.

(ТАСС).

БМТ КОМИССИЯСИДА

ЖЕНЕВА, 24 март. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти инсон ҳуқуқлари билан шуғулланувчи комиссиясининг сессияси бу ерда ўз ишини тамомлади. Комиссия Жанубий Африка Республикасидаги аҳволни атрофлича муҳокама қилди. Жанубий Африка Республикасининг маъмурлари апартеид сиёсатини ўтказишни давом эттирмоқдалар.

Комиссия махсус резолюцияда «Халқаро ҳуқуқ ва ахлоққа зид хатти-ҳаракатлар қилаётган Жанубий Африка Республикаси ирқчиларини яна бир бор қоралади. Африка мамлакатларидан келган бир қанча делегатлар айтишдики, АҚШ ва Ғарбдаги бошқа давлатлар апартеид сиёсатини сўздагина қораламоқдалар. Аслида эса, претория ҳукуматини иқтисодий жиҳатдан қўллаб-қувватламоқдалар ва унга қурол-яроғ етказиб бермоқдалар.

Комиссия экспертларнинг халқаро комиссиясини тузиш ва апартеид сиёсатига қарши курашувчилар турмаларда қийноққа олинаётганлиги фактларини текшириш учун уни Жанубий Африка Республикасига юборишга қарор қилди.

БМТ комиссияси қабул қилган яна бир резолюцияда шундай дейилади: «Комиссия барча шакл ва кўринишларда қулдорлик ва қул савдосини, жумладан қулдорчиликка ўхшаш пратикани ва апартеид ҳамда мустамлакачилик кўринишларини тез вақт ичида бутунлай тугатишни талаб қилади».

Ҳарбий жиноятчилар ва инсониятга қарши жиноятлар қилган шахсларга нисбатан муддати ўтиб кетганлик ҳақидаги қонунни татбиқ этиб бўлмаслик тўғрисида халқаро конвенция ишлаб чиқиш сессиянинг марказий масалаларидан бири бўлди. Германия Федератив Республикаси ҳукмрон доираларнинг гитлерчи жаллодларни қасос олишдан сақлаб қолишга уринаётганликлари бундай конвенция жуда актуал аҳамиятга эга эканлигини кўрсатди. Жамоатчилик БМТ комиссияси бу галги сессияда конвенция лойиҳасини ишлаб чиқади, деб кутган эди. Бироқ, Ғарб давлатларининг делегатлари амалда бу ишга халақит бердилар. АҚШ, Англия, Италия ва баъзи бошқа мамлакатларнинг вакиллари бўлажак конвенция қоидаларини ҳар тарафлама бўшаштириш ва чеклашга уриндилар. Табиийки, социалистик мамлакатлар ва бошқа бир қанча мамлакатларнинг делегатлари бунга қарши чиқдилар. Ғарб мамлакатлари тутган йўл натижасида комиссияда шундай вазият вужудга келдики, конвенцияни ишлаб чиқиш устида олиб борилаётган ишда ижобий самарага эришиш мумкин бўлмай қолди.

Собиқ гитлерчи маслаҳатчи ролида

БОНН, 24 март. (ТАСС). ГФР ташқи ишлар министрлигининг раҳбар амалдори Фон Плеве НАТОнинг Римдаги ҳарбий коллежининг граждан маслаҳатчиси этиб тайинланган. Илгари бу мансабни АҚШ давлат департаментининг вакили эгаллаган эди. НАТОнинг Римдаги ҳарбий коллежи Шимолий Атлантика блоки учун командир ҳарбий кадрлар тайёрлаб чиқаради. «Франкфуртер алгемайне» газетасининг далолат беришича, мазкур коллеждаги Бонннинг янги маслаҳатчиси ўтмишда собиқ гитлерчи вермахт бош штабининг офицери бўлган.

ОБ-ҲАВО

Бугун Ўзбекистонда ҳаво ўзгариб туради. Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областида ёмғир ёғади. Жанубдан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсиб туради. Ҳаво ҳарорати 10-15 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради, ёмғир ёғади, жанубдан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсиб туради. 11-13 даража иссиқ бўлади.

Тошкент сейсмик станцияси хабар қилади

25 март куни соат 14-09 да Тошкентда 5 балл куч билан ер силкиниши қайд этилди. Яна ўша минутнинг ўзида 3 баллик тебраниш ҳам бўлиб ўтди.

Ажойиботлар... қизиқ ҳангомалар...

ОДАМНИНГ ҚАДРИ ШУ БЎЛСА...

Кипр ороли балиқчилари соҳилдан бир кишини топиб олишди. У бутунлай хушидан кетган эди. У фойдаланган қутқарув жилетида эса «Бремен» сўзи ёзиб қўйилган экан.

Полиция участкасида маълум бўлишича, ҳалиги кишининг номи Хамил Дайфе экан. У қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди: бундан бир неча кун олдин у ўз дўсти Акиф Эйлуб билан Байрут портида турган Ғарбий Германиянинг «Рудгерт Виннен» пароходига чиқиб олади. Улар ишқидириб, Италияга текин бориб олмоқчи бўлган эдилар. Лекин кема денгизга чиққач «қуён»ларни сезиб қолишади. Кема капитани Берндс Стуве:

— Уларга қутқарув жилети кийдириб, денгизга ташлаб юборинглар! — деб буйруқ беради.

Қош қорая бошлаганда ҳамма нарса тайёр бўлган эди. Лекин арабларда янгигина қутқарув жилетини кўрган капитан «дарҳол эскисига алмаштиринглар» деб топшириқ берди.

Очиқ денгизда қолган икки ўртоқ икки соатча ёнма-ён сузиб боришди. Кейин тўлқинлар уларни бошқа-бошқа ёққа отиб ташлади. Бир неча соат тўлқин билан олишган Хамил Дайфегина омон қолди. Акиф Эйлуб йўқолиб кетди. Ваҳшийлик қилган кема ҳам тезда топилди. «Рудгерт Виннен» Пирейга етиб келганда капитан Стуве қўлга олинди.

«ИТИНИНГ ТУВАГИ ОЛТИНДАН»

Америка Қўшма Штатларида итларни дафн этиш бюролари ишлайди. Дафн этишга ўрта ҳисобда 500 доллар сарфланиши керак. Баъзи «бадавлат» итларни кўмиш маросимини ўтказишга эса 3000 долларгача сарфланади.

Зўрға кун кечириб келаётган оддий американликлар бундай «тантаналар» ҳақида тасаввур ҳам қила олмайдилар.

МИТТИ МАШИНАДА...

Уттиз ёшли инглиз Жим Паркинсон ўзи ясаган олти от кучига эга бўлган митти машинасида бутун дунёни айланиб чиқишга отланди. У саёҳатга узоқ тайёрланди. Машина капитал ремонтдан чиққач, соатига 16 километр йўл босадиган бўлди. Паркинсон биринчи навбатда Москвага келди, москваликлар митти машина эгасини яхши кутиб олишди.

Кейин қўрқмас автомобилчи Сибирь ва Узоқ Шарқ ерларини босиб ўтиб, Японияга ўтди. Тинч океанидан сузиб ўтгач, у ўз саёҳатини ғарбий ярим шар минтақаларида давом эттирди.

Яқинда бу ғалати саёҳат тамомланди. Жим Лондонга эсон-омон қайтиб келди. У ҳаммаси бўлиб 23 минг километр йўлни босиб ўтди.

(«РОВЕСНИК» журналидан).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 — Ота-оналар учун. 8.25 — Қўшиқлар. 9.30 — «Ялла» концерти. 10.30 — Ҳинд кинофильмларидан куйлар. 11.10 — «Табассум» (радиожурнал). 12.15 — Эрталабки салом (Москва). 13.00 — Концерт (чорвадорлар учун). 13.30 — Хатларни ўқиб. 15.20 — СССР халқ артисти Олим Хўжаевнинг ижодий йўли. 18.00 — «Ёшлик» радиостанцияси. 18.40 — Қозоқ куйлари. 19.20 — Шарқ халқлари қўшиқлари. 20.00 — «Табассум» (такрорий эшиттириш). 21.20 — Концерт (дала меҳнаткашлари учун). 22.00 — Дунё харитаси олдида. 22.10 — Эстрада концерти. 23.10 — Лирика кечаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 10.55 — **Эшиттиришлар программаси.** 11.00 — **Уйлаб топ** (болалар учун). 11.30 — **Кинофильмлар** (болалар учун). 11.50 — **Капитан Теннеш** (телевизион бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 13.00 — **Жанговар шон-шуҳрат клуби.** (мактаб ўқувчилари учун). 13.40 — **Чет эллик аёл** (бадиий фильм). 14.50 — **Кўча ҳаракати қоидасига риоя қилинг** (суҳбат). 15.05 — **Эшиттириш** (қозоқ тилида). 16.55 — **Эшиттиришлар программаси.** 17.00 — **Концерт** (ўқувчилар учун). 17.30 — **Телевизион янгиликлар.** 17.45 — **Тўхтовсиз йўл** (ҳужжатли фильм). 18.45 — **Яхшидан боғ қолади.**

Рус тилида: 19.15 — **Телевизион янгиликлар.** 19.30 — **Оперетта тарихидан** (Ордан, Лекок, Планкетт). 20.15 — **Биринчи меҳмон** (бадиий фильм).

21.30 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 21.35 — **Ҳаё** (музикали лавҳа).

20.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — **Эшиттиришлар программаси.** 11.00 — **Педагогика санъатининг машъаллари** (ўқитувчилар учун консультация). 11.30 — **Театр ва мактаб** (мактаб ўқувчилари учун). 12.00 — **Майдонда ўлчаш** (кўргазмали фильм).

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 26/III да кундуз **Доктор Айболит,** кечқурун **Зулматдан зиё.** 27/III да кундуз **Этик кийган мушук,** кечқурун **Боғчасарой фонтани.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/III да кундуз ва кечқурун **Парвона.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/III да кундуз **Махтумқули,** кечқурун **Тошболта ошиқ,** 27/III да **Бағри тош.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ Ц[illegible] Катта цирк томошалари[illegible] тон филлари аттракцио[illegible]

КИНО

Судхўрнинг ўлими — НА[illegible] номли (ўзбек тилида), «ФЕВРАЛЬ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ночорлик — «КОМСОМОЛ [illegible]ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (1-залда тоқ соатларда), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Севиш тақиқланади — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурн).

Бебер — саёҳатчи — «МИР» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Усталар шаҳри — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10 да). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да).

Тепамиздаги осмон — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Уч бақалоқ — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

«Шантеклэр» маликаси — «ДРУЖБА» (2-залда жуфт соатларда ва кеч 9-40 минутда).

Амакимнинг туши — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да).

Кичик ўғил кўчаси — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

28 мартда

Бухоро область ўзбек давлат музикали драма ва комедия театри коллективининг

КОНЦЕРТИ

Ўзбекистон ССР халқ артисти **Назокат Неъматова,** Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист **Вафо Бақоев;**

солистлар: **Наби Юсупов, Лайло Жафарова, Мелиқўзи Қурбонов, Раҳматилла Худайқулов, Шарофат Муҳиддинова** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат **7 яримда** бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ИНСТИТУТИ

1967 йил учун кундузги ва сиртқи Аспирантурага

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КПСС тарихи, сиёсий иқтисод, статистика, бухгалтерлик ҳисоботи ва хўжалик фаолият анализи, саноат иқтисоди, қишлоқ хўжалик иқтисоди, халқ хўжалигини планлаштириш, материал-техника таъминоти иқтисоди ва планлаштириш, эҳтимоллик назарияси ва математик статистика, ҳисоблаш математикаси, молия, пул муомаласи ва кредит, ҳисоблаш механизацияси ва ҳисоблаш ишлари, диалектик ва тарихий материализм.

Аризалар 1 сентябргача қабул қилинади, имтиҳонлар — май ва сентябрь ойларида.

Аспирантурага кирувчилар, олий ўқув юртлари ҳажмида махсус фан, КПСС тарихи ва чет тилларнинг биридан (рус тили билан алмаштирмаслик шарти билан) имтиҳон топширадилар.

Имтиҳонларга олий ўқув юртини тамомлаганидан сўнг икки йил ва ундан ортиқ ишлаб чиқариш стажига эга бўлган ва кириш рефератлари ижобий баҳоланган кишилар қўйилади.

Тошкент шаҳар, Олмазор кўчаси, 183-а уй, биринчи қават, 31-хонага мурожаат қилинсин.

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИ ТОШКЕНТ БЎЛИМИНИНГ

Тошкент узелида ва бошқа станцияларида ишлаш учун торозбонлар ва стрелкачилар

КЕРАК

Кечасиги сменада ишлаганларга икки кун, кундузи ишлаганларга бир кун дам олиш берилади. Ёлғиз кишилар ётоқхона билан, бошқа станцияларда ишлаганлар квартира билан таъминланади.

Қабул қилинганлар темир йўл имтиёзларидан фойдаланадилар ва ярим пулини тўлаш шарти билан темир йўл кийими билан таъминланадилар.

Ўқишни хоҳловчиларга транспорт институти ва техникумларининг кечки, сиртқи бўлимларига кириш имтиҳонларини топшириш учун тайёрлов курслари очилган. Йирик узелларда кечки ишчи-ёшлар мактаблари ишлайди.

Ишга кириш учун ҳар куни эрталаб соат 9 дан кеч 5 гача Тошкент темир йўли бўлимининг кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин: Тошкент пассажир станцияси, Сапёр, 6-уй. Телефонлар В-33-39, В-3-45-69, В-3-44-69.

1967 йил 5 апрель кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номли Шарқшунослик институтининг илмий советиi мажлисида (Навоий кўчаси, 55-а уй) филология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Н. Р. Муҳамедов «Али Сардор Жаъфарий ва унинг шеърияти» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан академия кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқай кўчаси, 1-уй).

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА

27 мартда

Бухоро область ўзбек давлат музикали драма

ВА

Комедия театрининг

СПЕКТАКЛИ

Балвант Гарги асари

СССР халқ артисти, Давлат мукофоти лауреати **М. Ашрафий** музикаси

А. Бобожон

ва **Х. Мўминовларнинг** авторлашган таржимаси

Мирзо Иззат Ҳиндистонда

(3 парда 7 кўринишли музикали драма).

Спектакль кеч соат 7 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

ВОРОНЕЖ ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ ПОЕЗДИГА

Тошкентда ишлаш учун юк автомашиналари шоферлари, электр монтёрлари, қурилаш ишлари билан таниш слесарлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар -126, 7-квартал (2, 11-троллейбуслар, 32, 48-автобусларнинг «Ётоқхона» остановкаси).

Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи правлениеси, партия ташкилоти ва СССР Литфондининг Ўзбекистон бўлими СССР Ёзувчилар союзининг аъзоси

Виталий Игнатьевич ПОПЕЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Бизнинг адрес ва телефонлар — СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469, В37221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш. халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ А — 72. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64543. Р. 05240.

Эртага халқаро театр куни

САНЪАТИМИЗ БАЙРАМИ

МИХАИЛ ЦАРЁВ,
ХТИ Совет марказининг президенти, СССР халқ артисти

Инсониятнинг юксак идеаллари — ер юзида тинчлик, озодлик, бахт-саодатни барқарор этишда кишиларга илҳом ва руҳ берувчи чинакам прогрессив театр санъати катта роль ўйнайди. Театр санъатнинг бошқа турлари қаторида дўстлик, тинчлик ва ўзаро ҳамкорликнинг энг зарур қуролларидан бирига айланган.

Театрни халқ тарбиясининг муҳим бир қуролига айлантириш мақсадида бундан 20 йил бурун ЮНЕСКО Халқаро театр институти (ХТИ) ташкил этган эди. Ҳозир ХТИ ўз атрофига 52 мамлакат прогрессив театр арбобларини бирлаштирган. Бундан асл мақсад — театр санъати воситаси билан халқлар ўртасида ўзаро маданий алоқаларни янада мустаҳкамлашдир. Санъатнинг ана шу олижаноб миссиясини ҳисобга олиб Халқаро театр институтининг 1961 йили Венада бўлиб ўтган IX конгрессида 27 март — Халқаро театр куни, деб эълон қилинди.

Совет саҳна усталари Халқаро театр институтидан 1959 йили, Хельсинкида ўтказилган VIII конгрессда ўрин олдилар. Шундан кейин Москвада ХТИнинг Совет миллий маркази ташкил этилиб, ҳозирги кунда 36 мамлакат театрлари ва санъат арбоблари билан алоқа ўрнатилган.

Биз, совет театр арбоблари ХТИ нинг инсонпарварлик руҳи билан йўғрилган «Театр жаҳон халқлари ўртасида ўзаро бирбирини тушуниш ва тинчликни мустаҳкамлаш қуроли» девизини жуда қадрлаймиз. Уни ўз фаолиятимизда доимо қўллаймиз.

Биз кўплаб чет мамлакатларнинг артистлари, режиссёрлари, рассомларини Иттифоқимиздаги театрларнинг ҳозирги кундаги ҳаёти ва ижодий ишлари билан таништириб борамиз. Вақти-вақти билан чет элларга совет пьесаларини, театршуносликка оид мақолаларни ҳамда «Театр» ва «Театр ҳаёти» журналларини юбориб турамиз.

Ўз навбатида ХТИ томонидан нашр этиладиган «Жаҳон театри» журналига, «Жаҳон премьералари» ахборот бюллетенига ҳам ўз фикр-мулоҳазаларимиз билан актив қатнашамиз.

Улуғ Октябрь ғалабасининг шонли 50 йиллигига бағишлаб «Жаҳон театри» журналининг махсус сони чиқарилади. Бунда совет театр санъатининг босиб ўтган шонли йўли, равнақига бағишланган материаллар ёритилади.

Булардан ташқари чет мамлакатлар билан ўзаро гастроллар айирбошлаш ҳам яхши йўлга қўйилган. Масалан, Халқаро театр институтининг Совет маркази йўли билан СССРда 1966 йили 44 мамлакат санъаткорлари делегацияси қабул қилинди. Улар Москва, Ленинград ва бошқа шаҳарларимизда бўлишиб, томошалар кўрсатишди, ижодий учрашувлар, фикр алмашувлар бўлди. Булар орасида Венгрия, Польша, Румыния, Чехословакия ва қатор бошқа мамлакатларнинг санъаткорлари ўз маҳоратларини намойиш қилди.

Бу йилги VI Халқаро театр куни буюк сана — Совет ҳокимиятининг эллик йиллиги юбилейи кенг нишонланадиган пайтга тўғри келди. Шунинг учун ҳам бу байрам катта санъат кўригига айланади. Шу куни барча театрларимиз репертуаридан энг фахрли ўрин эгаллаган юксак савиядаги спектакллар ҳамда янги асарлар намойиш қилинади. Санъатимиз ҳақида суҳбатлар, санъаткорларимиз билан учрашувлар уюштирилади. Кўргазмалар ташкил этилади.

Бутуниттифоқ конкурси ғолибларининг энг яхши спектакллари шу кунлари Москвадаги Кремль театри саҳнасида намойиш қилинади.

VI Халқаро театр куни Совет театр санъатининг равнақи, эллик йил ичида унинг камол топганлиги, унинг тобора халқ ичига кириб бораётганлигини яна бир бор намойиш этади.

Турли мамлакатларда

АГРЕССИЯНИ ҚОРАЛАМОҚДАЛАР

ГАВАНА. Куба ташқи ишлар министрлиги АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясини кескин қоралайди. Пренса Латина агентлиги тарқатган баёнотда Куба ташқи ишлар министрлиги Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг позициясини, унинг тўла ғалабагача курашга бел боғлаганлигини қўллаб-қувватлайди.

НЬЮ-ЙОРК. Американинг нуфузли сенатори У. Фулбрайт АҚШ ҳукуматининг Вьетнамдаги сиёсатини яна танқид қилди ва Вьетнам Демократик Республикасига осмондан ҳужум қилишни тўхтатишга чақирди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари У Тан билан икки соат суҳбатлашганидан кейин, Фулбрайт матбуот конференциясида гапириб, Вьетнам масаласини келишувчилик билан ҳал қилишни ёқлаб ва Қўшма Штатларнинг у ерда ҳарбий ғалабага эришиш учун қилаётган уринишларини қоралаб гапирди.

Қўшма Штатлар, деди сенатор, 1954 йилги Женева битимларида ифодаланган принциплар асосида музокаралар олиб бориш йўли билан урушни тўхтатишга эришмоғи лозим.

ВАШИНГТОН. Вьетнам халқига қарши олиб борилаётган урушни қораловчи ва президент Жонсонга юборилмоқчи бўлган талабномага сўнгги икки ҳафта мобайнида Америка врачлари, медицина ҳамширалари ҳамда социал таъминот ва соғлиқни сақлашнинг бошқа ходимларидан 5.000 дан ортиқ киши имзо чекди. Шу талабнома Оқ уйга юборилди. Талабномада Америка медицина ходимлари Жанубий Вьетнам граждан аҳолиси орасида жуда кўп киши қурбон бўлаётганлигига президентнинг эътиборини жалб қилганлар. Уларнинг ҳисобларига кўра, граждан аҳоли орасидаги қурбонлар ҳарбий ходимлар орасидаги қурбонлардан 10 баравар ортиқдир.

ДОРУССАЛОМ. «Замбия Вьетнамдаги урушга қарши чиқмоқда,— деди Замбия вице-президенти Р. Каманга.— Уруш ҳаракатлари кенгайтирилаётганлиги бу фожиани тўхтатишга бўлган умидни камайтирмоқда».

Биз уруш ҳаракатлари ёрдамида Шарқий-Жанубий Осиёда тинчлик ўрнатиб бўлмайди, деб ҳисоблаймиз, деди Каманга. Вьетнам халқига ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш имконияти берилиши лозим.

(ТАСС).

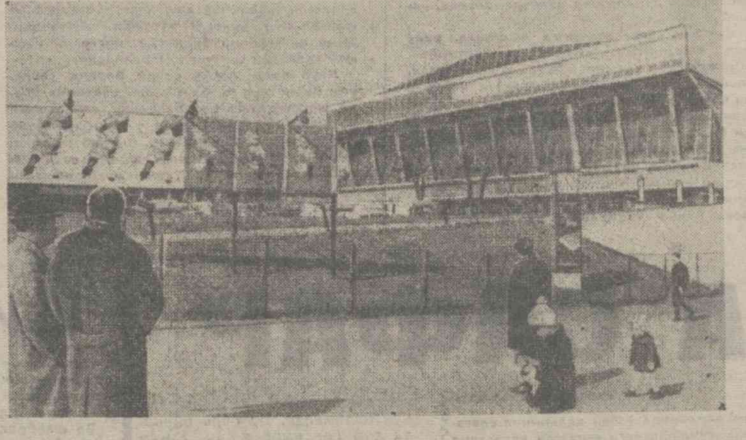

АВСТРИЯ. 18 мартда Вена шаҳрида хоккей бўйича жаҳон биринчилиги учун мусобақалар бошланди. Суратда: жаҳон биринчилиги учун ўйинлар ўтказилаётган ёпиқ «Винерштадтхалле» стадиони.

Н. Науменков фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ЮБИЛЕЙ ШАРАФИГА

ВАРШАВА. Польша — Совет дўстлиги жамияти бош правлениесининг бош секретари Тадеуш Ксенжаек ТАСС мухбирига бундай деди: Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги Совет Иттифоқи халқлари учунгина эмас, шу билан бирга поляк меҳнаткашлари учун ҳам катта байрамдир.

Польша — Совет дўстлиги жамияти Совет ҳокимиятининг 50 йиллигини ҳозирдаёқ байрам қилишга киришди. Ленин кунлари кенг ва тантанали нишонланади. Апрель ойи СССР билан Польша Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома имзоланган ойдир. Шартнома имзоланган кунни нишонлаш ҳаётнинг барча соҳаларида тобора ривожланиб бораётган поляк—совет ҳамкорлигининг намойишига айланади.

Жамият совет қўшиқлари ҳаваскорларининг умумпольша конкурсини, ҳаваскорлик поэзия театрларининг конкурсини, декламаторлар ва китобхонларнинг конкурсларини, совет адабиётини пропаганда қилиш юзасидан неча ўн минглаб кутубхоналарнинг мусобақасини ўтказмоқда. Бу тадбирлар Советлар мамлакати тўғрисида кўпроқ нарса билиб олишни истаётган миллион-миллион меҳнаткашларнинг эътиборини жалб этди. (ТАСС).

Океандаги оролларни сотиб олмоқдалар...

ЛОНДОН. Англия Ҳинд океанидаги хусусий кишиларга қарашли учта оролни ҳарбий мақсадда сотиб олиш ҳақида музокаралар олиб бормоқда.

Бу — Фаркаур ороли, Дерош ороли ва Чагос архипелагидир.

Англия мудофаа министрлигининг вакили, бу ороллардан Англия билан АҚШ фойдаланади, деди.

(ТАСС).

БМТ КОМИССИЯСИДА

ЖЕНЕВА, 24 март. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти инсон ҳуқуқлари билан шуғулланувчи комиссиясининг сессияси бу ерда ўз ишини тамомлади. Комиссия Жанубий Африка Республикасидаги аҳволни атрофлича муҳокама қилди. Жанубий Африка Республикасининг маъмурлари апартеид сиёсатини ўтказишни давом эттирмоқдалар.

Комиссия махсус резолюцияда «Халқаро ҳуқуқ ва ахлоққа зид хатти-ҳаракатлар қилаётган Жанубий Африка Республикаси иркчиларини яна бир бор қоралади. Африка мамлакатларидан келган бир қанча делегатлар айтишдики, АҚШ ва Ғарбдаги бошқа давлатлар апартеид сиёсатини сўздагина қораламоқдалар. Аслида эса, претория ҳукуматини иқтисодий жиҳатдан қўллаб-қувватламоқдалар ва унга қурол-яроғ етказиб бермоқдалар.

Комиссия экспертларнинг халқаро комиссиясини тузиш ва апартеид сиёсатига қарши курашувчилар турмаларда қийноққа олинаётганлиги фактларини текшириш учун уни Жанубий Африка Республикасига юборишга қарор қилди.

БМТ комиссияси қабул қилган яна бир резолюцияда шундай дейилади: «Комиссия барча шакл ва кўринишларда қулдорлик ва қул савдосини, жумладан қулдорчиликка ўхшаш пратикани ва апартеид ҳамда мустамлакачилик кўринишларини тез вақт ичида бутунлай тугатишни талаб қилади».

Ҳарбий жиноятчилар ва инсониятга қарши жиноятлар қилган шахсларга нисбатан муддати ўтиб кетганлик ҳақидаги қонунни татбиқ этиб бўлмаслик тўғрисида халқаро конвенция ишлаб чиқиш сессиянинг марказий масалаларидан бири бўлди. Германия Федератив Республикаси ҳукмрон доираларнинг гитлерчи жаллодларни қасос олишдан сақлаб қолишга уринаётганликлари бундай конвенция жуда актуал аҳамиятга эга эканлигини кўрсатди. Жамоатчилик БМТ комиссияси бу галги сессияда конвенция лойиҳасини ишлаб чиқади, деб кутган эди. Бироқ, Ғарб давлатларининг делегатлари амалда бу ишга халақит бердилар. АҚШ, Англия, Италия ва баъзи бошқа мамлакатларнинг вакиллари бўлажак конвенция қоидаларини ҳар тарафлама бўшаштириш ва чеклашга уриндилар. Табиийки, социалистик мамлакатлар ва бошқа бир қанча мамлакатларнинг делегатлари бунга қарши чиқдилар. Ғарб мамлакатлари тутган йўл натижасида комиссияда шундай вазият вужудга келдики, конвенцияни ишлаб чиқиш устида олиб борилаётган ишда ижобий самарага эришиш мумкин бўлмай қолди.

Собиқ гитлерчи маслаҳатчи ролида

БОНН, 24 март. (ТАСС). ГФР ташқи ишлар министрлигининг раҳбар амалдори Фон Плеве НАТОнинг Римдаги ҳарбий коллежининг граждан маслаҳатчиси этиб тайинланган. Илгари бу мансабни АҚШ давлат департаментининг вакили эгаллаган эди. НАТОнинг Римдаги ҳарбий коллежи Шимолий Атлантика блоки учун командир ҳарбий кадрлар тайёрлаб чиқаради. «Франкфуртер алгемайне» газетасининг далолат беришича, мазкур коллеждаги Бонннинг янги маслаҳатчиси ўтмишда собиқ гитлерчи вермахт бош штабининг офицери бўлган.

ФОРС кўрфазининг ўрта қисмида Арабистон ярим оролининг соҳилида араб шайхлиги — Баҳрайн давлати жойлашган ороллар чўзилиб кетгандир. Баҳрайн оролларининг аҳолиси кўпгина мушкулликларни бошдан кечирдилар. Чет эллардан келган очкўз бойларнинг эътибори бу ернинг географик ва стратегик қулайликларига, нодир бойликларига, жуда бой нефть конларига қаратилган эди. Бироқ, баҳрайнликлар чет эл қарамлигига чидаб туролмайдилар. Мамлакат пойтахти Манама ва бошқа шаҳарларнинг кўчалари ҳамда майдонлари Англия оккупациясига қарши кўпгина намойишларнинг шоҳиди бўлди. Баҳрайн халқининг одилона кураши араб дунёсидаги барча прогрессив кучлар томонидан тўла қўллаб-қувватланмоқда. Суратда: Манама шаҳрининг марказий қисмида.

Р. Мосеев фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ОБ-ХАВО

Бугун Ўзбекистонда ҳаво ўзгариб туради. Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областида ёмғир ёғади. Жанубдан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсиб туради. Ҳаво ҳарорати 10-15 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради, ёмғир ёғади, жанубдан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсиб туради. 11-13 даража иссиқ бўлади.

Тошкент сейсмик станцияси хабар қилади

25 март куни соат 14-09 да Тошкентда 5 балл куч билан ер силкиниши қайд этилди. Яна ўша минутнинг ўзида 3 баллик тебраниш ҳам бўлиб ўтди.

Ажойиботлар... қизиқ ҳангомалар...

ОДАМНИНГ ҚАДРИ ШУ БЎЛСА...

Кипр ороли балиқчилари соҳилдан бир кишини топиб олишди. У бутунлай хушидан кетган эди. У фойдаланган қутқарув жилетида эса «Бремен» сўзи ёзиб қўйилган экан.

Полиция участкасида маълум бўлишича, ҳалиги кишининг номи Хамил Дайфе экан. У қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди: бундан бир неча кун олдин у ўз дўсти Акиф Эйлуб билан Байрут портида турган Ғарбий Германиянинг «Рудгерт Виннен» пароходига чиқиб олади. Улар иш қидириб, Италияга текин бориб олмоқчи бўлган эдилар. Лекин кема денгизга чиққач «қуён»ларни сезиб қолишади. Кема капитани Берндс Стуве:

— Уларга қутқарув жилети кийдириб, денгизга ташлаб юборинглар! — деб буйруқ беради.

Қош қорая бошлаганда ҳамма нарса тайёр бўлган эди. Лекин арабларда янгигина қутқарув жилетини кўрган капитан «дарҳол эскисига алмаштиринглар» деб топшириқ берди.

Очиқ денгизда қолган икки ўртоқ икки соатча ёнма-ён сузиб боришди. Кейин тўлқинлар уларни бошқа-бошқа ёққа отиб ташлади. Бир неча соат тўлқин билан олишган Хамил Дайфегина омон қолди. Акиф Эйлуб йўқолиб кетди. Ваҳшийлик қилган кема ҳам тезда топилди. «Рудгерт Виннен» Пирейга етиб келганда капитан Стуве қўлга олинди.

«ИТИНИНГ ТУВАГИ ОЛТИНДАН»

Америка Қўшма Штатларида итларни дафн этиш бюролари ишлайди. Дафн этишга ўрта ҳисобда 500 доллар сарфланиши керак. Баъзи «бадавлат» итларни кўмиш маросимини ўтказишга эса 3000 долларгача сарфланади.

Зўрға кун кечириб келаётган оддий американлар бундай «тантаналар» ҳақида тасаввур ҳам қила олмайдилар.

МИТТИ МАШИНАДА...

Уттиз ёшли инглиз Жим Паркинсон ўзи ясаган олти от кучига эга бўлган митти машинасида бутун дунёни айланиб чиқишга отланди. У саёҳатга узоқ тайёрланди. Машина капитал ремонтдан чиққач, соатига 16 километр йўл босадиган бўлди. Паркинсон биринчи навбатда Москвага келди, москваликлар митти машина эгасини яхши кутиб олишди.

Кейин қўрқмас автомобилчи Сибирь ва Узоқ Шарқ ерларини босиб ўтиб, Японияга ўтди. Тинч океанидан сузиб ўтгач, у ўз саёҳатини ғарбий ярим шар минтақаларида давом эттирди.

Яқинда бу ғалати саёҳат тамомланди. Жим Лондонга эсон-омон қайтиб келди. У ҳаммаси бўлиб 23 минг километр йўлни босиб ўтди.

(«РОВЕСНИК» журналидан).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 — Ота-оналар учун, 8.25 — Қўшиқлар, 9.30 — «Ялла» концерти, 10.30 — Ҳинд кинофильмларидан куйлар, 11.10 — «Табассум» (радиожурнал), 12.15 — Эрталабки салом (Москва), 13.00 — Концерт (чорвадорлар учун), 13.30 — Хатларни ўқиб, 15.20 — СССР халқ артисти Олим Хўжаевнинг ижодий йўли, 18.00 — «Ёшлик» радиостанцияси, 18.40 — Қозоқ куйлари, 19.20 — Шарқ халқлари қўшиқлари, 20.00 — «Табассум» (такрорий эшиттириш), 21.20 — Концерт (дала меҳнаткашлари учун), 22.00 — Дунё харитаси олдида, 22.10 — Эстрада концерти, 23.10 — Лирика кечаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 10.55 — **Эшиттиришлар программаси,** 11.00 — **Уйлаб топ** (болалар учун), 11.30 — **Кинофильмлар** (болалар учун), 11.50 — **Капитан Тенкеш** (телевизион бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 13.00 — **Жанговар шон-шуҳрат клуби,** (мактаб ўқувчилари учун), 13.40 — **Чет эллик аёл** (бадиий фильм), 14.50— **Кўча ҳаракати қоидасига риоя қилинг** (суҳбат), 15.05 — **Эшиттириш** (қозоқ тилида), 16.55 — **Эшиттиришлар программаси,** 17.00 — **Концерт** (ўқувчилар учун), 17.30— **Телевизион янгиликлар,** 17.45 — **Тўхтовсиз йўл** (ҳужжатли фильм), 18.45 — **Яхшидан боғ қолади.**

Рус тилида: 19.15 — **Телевизион янгиликлар,** 19.30 — **Оперетта тарихидан** (Ордан, Лекок, Планкетт), 20.15 — **Биринчи меҳмон** (бадиий фильм).

21.30 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 21.35 — **Хаё** (музикали лавҳа).

20.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — **Эшиттиришлар программаси,** 11.00 — **Педагогика санъатининг машъаллари** (ўқитувчилар учун консультация), 11.30 — **Театр ва мактаб** (мактаб ўқувчилари учун), 12.00 — **Майдонда ўлчаш** (кўргазмали фильм).

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 26/III да кундуз **Доктор Айболит,** кечқурун **Зулматдан зиё,** 27/III да кундуз **Этик кийган мушук,** кечқурун **Боғчасарой фонтани.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/III да кундуз ва кечқурун **Парвона.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/III да кундуз **Махтумқули,** кечқурун **Тошболта ошиқ,** 27/III да **Бағри тош.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Катта цирк томошалари. **Ҳиндистон филлари аттракциони.**

КИНО

Судхўрнинг ўлими — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), «ФЕСТИВАЛЬ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ночорлик — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (1-залда тоқ соатларда), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Севиш тақиқланади — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурн).

Бебер — саёҳатчи — «МИР» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Усталар шаҳри — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да).

Тепамиздаги осмон — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Уч бакалоқ — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

«Шантеклэр» маликаси — «ДРУЖБА» (2-залда жуфт соатларда ва кеч 9-40 минутда).

Амакимнинг туши — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да).

Кичик ўғил кўчаси — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

28 мартда

Бухоро область ўзбек давлат музикали драма ва комедия театри коллективининг

КОНЦЕРТИ

Ўзбекистон ССР халқ артисти **Назокат Неъматова,** Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист **Вафо Бақоев;**

солистлар: **Наби Юсупов, Лайло Жафарова, Мелиқўзи Қурбонов, Раҳматилла Худайқулов, Шарофат Муҳиддинова** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 7 яримда бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ИНСТИТУТИ

1967 йил учун кундузги ва сиртқи Аспирантурага

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КПСС тарихи, сиёсий иқтисод, статистика, бухгалтерлик ҳисоботи ва хўжалик фаолият анализи, саноат иқтисоди, қишлоқ хўжалик иқтисоди, халқ хўжалигини планлаштириш, материал-техника таъминоти иқтисоди ва планлаштириш, эҳтимоллик назарияси ва математик статистика, ҳисоблаш математикаси, молия, пул муомаласи ва кредит, ҳисоблаш механизацияси ва ҳисоблаш ишлари, диалектик ва тарихий материализм.

Аризалар 1 сентябргача қабул қилинади, имтиҳонлар — май ва сентябрь ойларида.

Аспирантурага кирувчилар, олий ўқув юртлари ҳажмида махсус фан, КПСС тарихи ва чет тилларининг биридан (рус тили билан алмаштирмаслик шарти билан) имтиҳон топширадилар.

Имтиҳонларга олий ўқув юртини тамомлаганидан сўнг икки йил ва ундан ортиқ ишлаб чиқариш стажига эга бўлган ва кириш рефератлари ижобий баҳоланган кишилар қўйилади.

Тошкент шаҳар, Олмазор кўчаси, 183-а уй, биринчи қават, 51-хонага мурожаат қилинсин.

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИ ТОШКЕНТ БЎЛИМИНИНГ

Тошкент узелида ва бошқа станцияларида ишлаш учун торозбонлар ва стрелкачилар

КЕРАК

Кечасиги сменада ишлаганларга икки кун, кундузи ишлаганларга бир кун дам олиш берилади. Елгиз кишилар ётоқхона билан, бошқа станцияларда ишлаганлар квартира билан таъминланади.

Қабул қилинганлар темир йўл имтиёзларидан фойдаланадилар ва ярим пулини тўлаш шарти билан темир йўл кийими билан таъминланадилар.

Ўқишни хоҳловчиларга транспорт институти ва техникумларининг кечки, сиртқи бўлимларига кириш имтиҳонларини топшириш учун тайёрлов курслари очилган. Йирик узелларда кечки ишчи-ёшлар мактаблари ишлайди.

Ишга кириш учун ҳар куни эрталаб соат 9 дан кеч 5 гача Тошкент темир йўли бўлимининг кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин: Тошкент пассажир станцияси, Салор, 6-уй. Телефонлар В-33-39, В-8-45-69, В-8-44-69.

1967 йил 5 апрель кундуз соат 2 да. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номли Шарқшунослик институтининг илмий совети мажлисида (Навоий кўчаси, 55-а уй) филология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Н. Р. Муҳамедов «Али Сардор Жаъфарий ва унинг шеърияти» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан академия кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқай кўчаси, 1-уй).

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА

27 мартда

Бухоро область ўзбек давлат музикали драма ва Комедия театрининг СПЕКТАКЛИ

Балвант Гарги асари

СССР халқ артисти, Давлат мукофоти лауреати **М. Ашрафий** музикаси

А. Бобожон ва **Х. Мўминовларнинг** авторлашган таржимаси

Мирзо Иззат Ҳиндистонда

(3 парда 7 кўринишли музикали драма).

Спектакль кеч соат 7 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

ВОРОНЕЖ ҚУРИЛИШ-МОНТОЖ ПОЕЗДИГА

Тошкентда ишлаш учун юк автомашиналари шоферлари, электр монтёрлари, қурилиш ишлари билан таниш слесарлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар -126, 7-квартал (2, 11-троллейбуслар, 32, 48-автобусларнинг «Ётоқхона» остановкаси).

Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи правлениеси, партия ташкилоти ва СССР Литфондининг Ўзбекистон бўлими СССР Ёзувчилар союзининг аъзоси

Виталий Игнатьевич ПОПЕЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34435. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469, В37221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31218. Коммунистик тарбия — В31435. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ А — 72. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64543. Р. 05240.